

AUSTRALIJOJOS LIETUVIŠKAS

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei metų 26/0, atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati. Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0; už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojaus, sveikinimai ir pan. 10/0. Adresas: "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. Tel. LU 5827

THE AUSTRALIAN LITHUANIAN
The first Lithuanian Periodical in Australia
Publisher: Jurgis Glušauskas

Printed and published by Australijos Lietuvis Publishing Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. Phone LU 5827

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

ŠEŠTIEJI METAI

Kaina/Price 1/9 Adelaide, 1953 m. rugsėjo/Sept. 19 d. Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical

Nr. 19(130)

Vakaru politikos laimejimas Vokietijoje

Dr. ADENAUERIS GAVO ABSOLUTINĘ DAUGUMĄ

Rugsėjo 6 dieną įvykę rinkimai Vakarų Vokietijoje į Bundestagą (parlamentą) davė daugeliui netikėtus rezultatus: Krikščionių Demokratų partija, kuri dabar yra valdžioje ir kuriai vadovauja dabartinis kancleris Dr. Adenauer, gavo absoliutinę daugumą. Iš 487 vietų parlamente KD Partija laimėjo 244 vietas. Sekanti didžiausia partija, socialdemokratai, gavo 150 vietų, Laivųjų Demokratų Partija — 48 vietas ir Vokiečių Partija 15 vietų. Abi pastarosios partijos palaiko Krikščionių Demokratų partiją, todėl Dr. Adenauerio pozicija naujajame parlamente yra absoliučiai užtikrinta.

Smarkiai pralaimėjo dvi kraštutines partijas: atgimstą naciai ir komunistai. Reikia pastebėti, kad Vakarai ir Rytai buvo nepaprastai suinteresuoti Vokietijos rinkimų rezultatais. Prieta ne prie to, kad JAV-bių užs. reikalų ministeris Mr. Dulles, nusikalsdamas visiems diplomatiniais etiketams, viešai pareiškė rinkimų išvakarėse, kad Amerika yra labai suinteresuota Dr. Adenauerio laimejimu. Rusai gi iš savo pusės viena diena prieš rinkimus įteikė provokacinę notą, esą, jeigu Vokietijos balsuotojai pasisakysia už Adenauerį, tai netenka svajoti apie Vokietijos suvienijimą taikingomis priemonėmis...

Vakarų Vokietijos rezultatai tačiau atnešė didelį laimejimą Vakarų politikai, o Sovietai apturėjo didelį pralaimėjimą. Mat, Dr. Adenauerio vyriausybė veda aiškią provokarietišką politiką, dedasi į bendrą Vakarų gynybos sistemą (NATO) ir Vokietijos suvienijimo siekia su vakariečių pagalba, nes aiškiai suprantama, kad jokiais derybomis Vokietija negali būti suvienyta. Jo laimejimu nepaprastai didelės įtakos turėjo birželio mėnesį ir vėliau įvykę darbininkų sukilimai Berlyne ir kituose Rytų zonos miestuose ir kruvinas tų sukilimų numalšinimas. Pagaliau amerikiečių pagalba maistu Rytų zonos gyventojams palankiai nutiekė vokiečius, o iš antros pusės — rusų kvailia politika atimėjimas gautus maisto pakietilius galutinai nulė-

mė komunistų partijos pralaimėjimą.

Dr. Adenaueris, paaiškėjęs rinkimų rezultatams, kalbėdamas mintai pareiškė, kad jo politikos artimiausias ir pats svarbiausias uždavinys — suvienyti Vokietiją jos buvusiose prieš karą sienose. Šiose pastangose Vokietija reikalinga Vakarų pagalba, todėl Vakarų Vokietija orientuosis į Vakarų politikos orbitą.

Socialdemokratų pralaimėjimą galima išaiškinti jų politikos neaiškumu. Jie skelbė, kad su Vakarais jiems nepakeliui, kad Vokietija turi būti suvienyta vedant derybas su Sovietais ir pan. Žodžiu, jų politikos nerealaus

nulėmė, kaip atrodo, jų pralaimėjimą.

Vertinant rinkimų rezultatus grynai lietuvišku požiūriu, tenka pasakyti, kad Dr. Adenauerio laimejimas yra pozityvus įnašas į pavergtųjų kraštų išlaisvinimo pastangas. Mat, Vokietija, kurios pusė apstėta Rusijos komunistų ir kuri siekia susivienyti, orientuosis Vakarų, ypač JAV-bių, politikos kryptimi. O JAV-bių politika yra aiškiai užakcentavusi, kad ji siekia visų tautų išlaisvinimo. Tuo būdu sutvirtėja demokratinis Vakarų frontas prieš komunistišką ir pagreitinamas ginkluotasis Vakarų-Rytų konfliktas, kuris ir spręs tautų išlaisvinimo klausimą.

PAVOJUS TAIKAI KOREJOJE

Jungtinėms Tautoms sudarius komisiją Korėjos suvienijimo ir taikos problemoms spręsti buvo atsiklausta Šiaurės Korėjos vyriausybė, kur ji norėtų, kad komisija posėdžiautų. Vietoje tiesioginio atsakymo Šiaurės Korėjos vyriausybė pranešė, kad ji visiškai nepripažįstanti sudarytos komisijos ir, kartu su kom. Kinijos vyriausybė, pareiškė, jog ji tokią komisiją turi įėti Indija, Indonezija, Pakistanas ir Burma. Visos šios tautos yra aiškiai prokomunistinės ir palaiškiančios komunistų aspiracijas Azi-

joje.

Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybė tuoj pat šį pasiūlymą atmetė, o Anglijos vyriausybė, sukvietsi specialių ministrų kabineto posėdį, nutarė palaikyti JAV-bių vyriausybės pasiūlymą.

Keliamas klausimas šiuo metu vykstančioje Jungtinių Tautų visumos konferencijoje, tačiau manoma, kad komunistų pasiūlymas nebus priimtas. Neaišku dar, kokias išvadas padarys komunistai, jeigu jų norai nebus įvykdyti, tačiau viena aišku, kad politinė konferencija, kuri turi susirinkti apie spalio mėnesio vidurį ir svarstyti Korėjos taikos ir suvienijimo klausimus, jau iš anksto pasmerkta nepasisekimui, nes komunistai taikos nenori.

Iš Korėjos pranešama, kad Šiaurės Korėjoje eina naujų aerodromų statyba. Taip pat jau paaiškėjo, kad komunistų agentai terorizuoja karo belaisvius, kurie atsako grįžti į komunistų valdomas sritis. Amerikiečiai pareiškė protestą.

VĒL REIKALAUJA GRĄZINTI LAIVUS

JAV-bių vyriausybė vėl pakartojo savo reikalavimą Sovietų Rusijai, kad pastaroji grąžintų 670 laivų, kurie jai buvo paskolinti ar išnuomoti praėjusiojo karo metu.

AUSTRALIJOJE MAŽINAMI MOKESČIAI

Mr. Menzies vyriausybė patiekė parlamentui biudžetą, pagal kurį mokesčiai sumažinami 12½%, o taip pat sumažinami pardavimo mokesčiai (sales tax). Ryšy su tuo daugelio prekių kainos, ypačingai liuksusinių, sumažės. Sumažinti mokesčiai bus pradėta atskaitinėti nuo lapkričio mėnesio, nes reikalinga atlikti eilę paruošimų.

Mokesčių ir kainų sumažinimu Liberalų ir Krašto Partija siekia įsigyti piliečių palankumą ateinantiems parlamento rinkimams.

Kronika

* Vykdytarybos Lietuvių Išlaikymo Tarnybai pavyko gauti didesnę kiekį lietuviškos literatūros: vadovėlių, beletristikos ir vaikų literatūros. Literatūra numatyta paskirstyti pirmoje eilėje mokyklų ir bendruomenių bibliotekoms. Šiomis knygomis, ypač vaikų literatūra, be Vokietijos ir Europos kraštų, bus stengiamasi aprūpinti taip pat Pietų Amerikoje ir Australijoje esančias lietuvių bibliotekas.

* Lietuvių išlaikyti Tarnyba susitarė su "Tremties" leidykla išleisti pedagogą V. Čižiūno "Tautinį auklėjimą šeimoje". Veikalas turi tikslią padėti tėvams išauklėti svetimoje įtakoje besaugantį jaunimą lietuviškos dvasios. Knyga yra seniai laukiama, ir tikimasi, kad ji gali papildyti tą spragą, kuri šiuo metu jaučiama tautiniam auklėjime. Pedagogai šią knygą įsigyti rekomenduojama kiekvienai lietuvių šeimai.

* Iš Austrijos gauta žinia, kad ten rugpjūčio 19 d. Innsbrucko mieste mirė Lietuvos universiteto prof. Dr. Kazimieras Buinevičius. Velionis, nuėjęs į vieną įstaigą pašalpos reikalais, ištko širdies smūgis. Palaidotas rugpjūčio 21 d. Innsbrucko Westfriedhof kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo Innsbrucko lie-

Tauriam lietuviui, giliam patriotui, nenulstamam kovotojui už Lietuvos laisvę ir lietuviškos išlaikymą, ištikimam Katalikų Bažnyčios sūnui ir darbuotojui, geram žmogui mano ilgamečiui bedradarbiui

A. A. CELESTINUI PETRIKUI

šiais sunkiais laikais, kai taip reikalingi nenulstą kovotojai, apleidus staiga šį pasaulį, reiškiu giliu užuojaus jo šeimai ir prašau Aukščiausį Dangaus Viešpatį atlyginti jo kilniajai sielai už ištikimą tarnybą žemiškajai ir Dangiškajai tėvynei.

Mykolas Krupavičius

tuviai, mons. K. Razminas, Service Sociale atstovas Marinescu ir Innsbrucko medicinos klinikų direktoriaus prof. Hittmairo atstovas Dr. F. Leibetseder su žmona. Prof. K. Buinevičius bendradarbiavo su Innsbrucko universiteto profesūra ir yra išleidęs ten savo ai kuriuos veikalus. Atsiveikimo kalbas pasakė mons. K. Razminas ir Dr. Leibetseder Innsbrucko universiteto vardu. Velionis paliko žmoną Viktoriją.

Prof. K. Buinevičius gimė 1872 m. Lenkijos Ukrainoje. Dirbo Maskvos ir Petrapilio universitetuose, o paskiau Kaune. Buvo geras internistas ir medicinos specialistas. Yra parašęs visą eilę medicinos veikalų, kuriais išgarsėjo taip pat plačiai užsienyje. Tremtyje visą laiką gyveno Innsbrucke.

NATO KARIUOMENĖS MANIEVRAI

Rugsėjo mėnesio pabaigoje prasideda didžiuliai Atlanto Pakto Organizacijos tautų jungtinių karo manevrai Atlanto vandenynė, Pietų Europoje ir Viduržemio jūroje. Bandomas gynybos efektingumas.

ATOMINĖ ARTILERIJA VAŽIUOJA EUROPON

Specialūs JAV-bių kariuomenės atominės artilerijos daliniai perkeliama į Europą. Tuo tarpu neaišku, ar kartu bus gabenama ir atominiai sviediniai, ar tik kanoalės, kurios gali šaudyti ir paprastais sviediniais. Tai daroma atsižvelgiant į didėjantį Sovietų agresijos pavojų.

DVASINIŲ BEI KULTŪRINIŲ VERTYBIŲ BEIEŠKANT

A. Rūkstelė

Lietuvių Kultūros Fondo Adelaidės skyriaus pirmininkas

Alkanas žmogus svajoja apie duonos kąsnį. Gi sotus ieško ko nors pasmaguriant. Dvasiniai nuolintas žmogus ieško progų papildyti vidinės buities tuštumą. Ją šiuo tuo užpildęs, svajoja apie didesnių vertybių pasiekimą. Tai yra kelias į žmogaus tobulėjimą. Tai yra naturalus sveiko žmogaus polėkis ir siekis. Ligonis gi pirmoj eilėj trokšta ir meldžiasi sveikatos grąžinimo. Čia irgi naturalus paliečio troškimas.

Dabar pažvelkim į save. Pažvelkim, kurion greton galim įterpti save ir ko mes esam reikalingi. Ar mes esam reikalingi šelpiančios duonos? Ar mes ieškom duonosios rankos sužadintą smaguravimą aistra patenkinti? Tikrai ne. Nei pirmo, nei antro mums nereikia. Pirmą — mes nebedaujam, ant-

Dr. MOSADEQAS PERDUOTAS KARO TEISMUI

Buvęs Persijos ministeris pirmininkas, Dr. Mosadeq, šeicho įsakymu, perduotas karo teismui. Karo teismui patiekta kaltinamoji medžiaga, kuria įrodoma, kad Mosadeqas siekė Rusijos kariškos pagalbos, kuri jam buvo pažadėta. Įvykęs perversmas tačiau sukliudė Rusijos įsigalėjimą Persijoje.

PASTATYTAS PIRMAS MILŽINIŠKAS HELIKOPTERIS

Didžiausias pasaulyje helikopteris, "Giddy Gertie", pastatytas JAV-bėse, buvo išbandytas pirmą kartą rugsėjo 13 dieną. Jo sparnų ilgis 135 pėdos. Aprūpintas dviem motorais, kurių kiekvienas atskirai gali sukurti abu sparnus. Jeigu dėl techniškių kliūčių abu motorai nustoja veikti, tai helikopteris gali saugiai nusileisti specialiu parašutu. Helikopteris pritaikytas kariuomenės transporto reikalams, gali nešti 40 žmonių ir 32 dėzes amunicijos arba 3 jeepus.

Australijos Arbitražinio Teismo sprendimas dėl atlyginimų

Prieš kurį laiką Australijos Samdytojų Sąjunga kreipėsi į Arbitražinį Teismą prašydamą pakelti darbo savaitę iki 44 valandų (dabar yra 40 valandų) ir sumažinti atlyginimą apie £3 savaitę, o taip pat panaikinti kas metų ketvirtis daromus algų pakėlimus. Savo prašymą darbdaviai motyvavo tuo, kad dėl nepaprastai aukštų atlyginimų ir lėto darbo tempo Australijos pramonės gaminiai yra labai brangūs ir negali rasti rinkos užsienyje, dėl ko eilei pramonės įmonių grėsia pavojus likviduoties.

Teismas atmetė šį darbdavių prašymą, palikdamas 40 valandų darbo savaitę ir tą patį atlyginimą, koks dabar mokamas, tačiau Teismas nutarė panaikinti metų ketvirtinius priedus. Manoma, kad pagrindiniai atlyginimai (basic wages) bus nustatomi paties Teismo kas metai.

NAUJAS UNO KARO VADAS TOLIMUOSIUOSE RYTUOSE

Gen. John Hull paskirtas naujuoju UNO ir JAV-bių karo vada Tolimuosiuose Rytuose vietoje išeinančio į pensiją dabartinio vado gen. Clark. Oficialiai naujas pareigas jis perims spalio 30 dieną.

ra — pasimaguriamą pasirenkamą kiekvienas pagal savo skonį. Reiškia, kūnas nekenčia ir medžiaginę jo dalis yra patenkinta. Ligonys? Taip, vienas kitas pasergam, daugiau ar mažiau pasikankinam; gi pasveikę, vėl leidžiamės į pilkąją kasdienybę, kurioj ieškom patogesnių sąlygų mūsų fizinį kūną priglausti. Sutikim su tuo, kad mūsų matomasis kūnas patenkintas — jis sveikas, sotus ir pridengtas.

O kaip gi su mūsų buitin, su mūsų dvasios pasauliu? Besirūpindami matomais ir apčiuopiamais daiktai, berods, būsim pradėję pamiršti, kad mes nešiojamės su savimi troškimus, meilę ir ilgesį (Tėvynės, artimo), didesnę ar mažesnę žinių krovinį, supratimą, įvairius gabumus ir t.t. Ar visos tos, nematomos, mūsų kūnui gyvastį duodančios vertybės vienaverčiai penimos su mūsų kūnu? Ar su ta pačia pagalba mes atsinešam į jas, kaip ir į savo asmenišką slankiojantį pasaulį? Teisybė, šių nematomų labirintų duonos pluta neužkiši ir jų nepasotinsi. Jums reikalingas taip pat nematomų, dvasinių vertybių maistas. Žinoma, nė vienoje krautuvėje jo pagaminto nėra. Net vaistinėse, kur paslaptiniausius elektrinius maišus, nesurasim gaminių žmogaus žinojimo, pažinimo ar gabumo akiraty padidinti. Čia reikalinga paties žmogaus pastangų. Ne veltui jis nešiojasi valią, gero ir blogo pažinimo dovaną, garbės supratimą ir pan. Visos šios tobulybės žmogų stumia siekti vertybių, reikalingų jo asmenybės formuoti ir ją stiprinti.

Zvilgterkim į mums duotų tobulybės panaudojimo galimus. O gal iš viso mes esam tiek užbaigti, kad apie asmenybės formavimą bei jos stiprinimą nėra reikalo ir kalbėti. Toli gražu ne. Mūsų asmenybės formuoti ar ją kultūrinti nėra ribos. Ypač mums, vėlytėmis praeities, ne tik verta, bet reikalingas dvasinio peno ko daugiau, kad būtumėm verti atstovauti savo tautą ir kad būtumėm naudingi jai pačiai. Mūsų tautos praeitis įpareigoja mus būti jos tęsėjais. Gerbdami praeitį, mokėsim gerbti ir dabartį. Juk kiekviena dabartis virst praeitimi. Ar mes paklausiam savęs — ką gi mes paliksim praeičiai? Ką mūsų palikuonys paveldės iš mūsų? Kokius dvasinių bei kultūrinių vertybių lobynus jie atidarinės, norėdami dvasinią pasistiprinti? Štai klausimai, verčią mus rimtai pagalvoti.

Gyvendami savo numylėtame krašte, mes žinojom ką dirbti ir kam dirbama. Kiekvienas ir dirvą mestas grūdus nešė derlių mums, mūsų tautai ir valstybei. Kiekvienas plėšiamas dirvono gabalas mums žadėjo nunokinti vaisių. Tada mes jutom stovį ant tvirto pagrindo.

Šiandien mes esam blaškomi po svetimus kraštus. Mes esam persodinami į mums neįprastas dirvas vegetuoti, išlaikyti gyvybę. O tą gyvybę, mes privalom išlaikyti bet kuria kaina, — gyvybę ne tik fizinę, bet ir dvasinę. Ypač, kai dvasinė gyvybė turi būti išlaikyta pastovi ir nekintanti. Negalvokim, kad bet koks pagrindas dingso po mūsų kojomis. Mes turim žinoti kuro po mūsų atramos taškai. Mes turim mokėti juos surasti ir pajusti stovį tvirtai.

O kur gi yra tie atramos taškai? Kur yra pastoviosios vertybės, žadinančios dvasinės gyvybės nemirstamumą poseletį? Atsakymas — tėvynės meilė, savo tautos kultūrinių vertybių pažinimas (Perkelta į 8 psl.)

Penkeri darbo metai

Nepastebimai greitai bėga laikas. Atrodo, dar tik vakar pirmasis "Australijos Lietuvis" numeris išvydo dienos šviesą, gi iš tikrųjų jau prabėgo penki metai.

Nesirengiame čia pasakoti "Australijos Lietuvis" istorijos, nes ją gerai žino beveik kiekvienas skaitytojas, kurių didžioji dalis skaito "Australijos Lietuvis" jau nuo pirmo numerio. Čia norime tik atžymėti keletą posūkių, kurie padarė įtakos paties laikraščio turiniui, formai ar ekonominiam suvartėjimui.

Pirmasis "Australijos Lietuvis" numeris išėjo 1948 metų rugsėjo 12 dieną Leigh Creeke. Tai anglies kasyklų vietovė, esanti dykumoje Nesant pastovių gyvenamųjų namų, lietuvių būrelis, kuris atvyko čia atlikti dviejų metų sutartį, buvo apgyvendintas palapinėse. Vienoje iš tų palapinių ir buvo išleistas pirmasis lietuviškas laikraštis Australijos kontinente.

Nors lietuviška spauda daug pergyvenusi audrų, daug kovojusi už savo egzistenciją (spaudos draudimo laikotarpis, įvairūs persekiojimai ir pan.), tačiau kad lietuviškas laikraštis gimtų palapinėje, būtų joje redaguojamas ir spausdinamas, — tai, turbūt, pirmas įvykis mūsų spaudos istorijoje.

Toje palapinėje "Australijos Lietuvis" buvo spausdinamas menku, dar iš Vokietijos atsigabentų, rotatorium. Materialinį pagrindą (popieriui ir matricoms nusipirkti) pirmiausia sudarė Iron Knobo geležies rūdos kasyklose dirbančių būrelio lietuvių pirmoji auka, £8, kurie, sužinoję, kad organizuojamas išleisti lietuviškas laikraštis, tuoj pat ir sumetė šią sumą darbo pradžiai.

Devyniems mėnesiams prasklinkus, "Australijos Lietuvis" persikėlė į Adelaide ir pradėtas spausdinti jau žymiai tobulėsiu rotatorium, vis dar tebesvajojant pereiti į spaustuve.

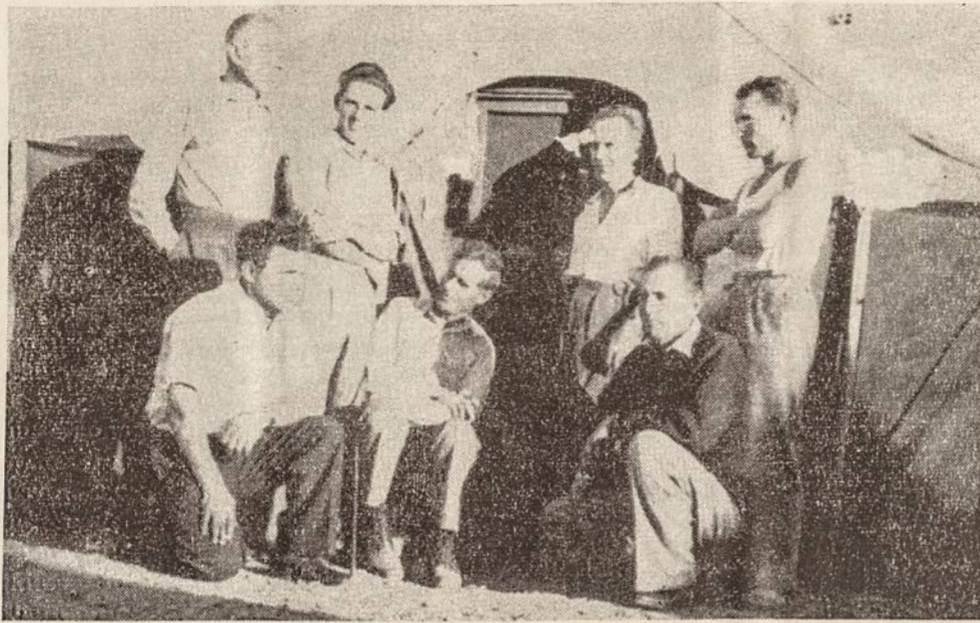
1950 metų gegužės mėnesį buvo paskelbta vieša paskola spaustuvei pirkti. Paskolos paskelbimas buv sutiktas "Australijos Lietuvis" skaitytojų su tokiu entuziazmu, kuris pranešė bet kurias organizatorių viltis. Gauta £792. Ši suma sudarė tvirtą pagrindą įsigyti nuosavą spaustuve ir sukurti tvirtą ekonominį pagrindą tolimesnei laikraščio egzistencijai.

Nuo 1951 metų sausio 1 dienos "Australijos Lietuvis" jau spausdinamas nuosavoj spaustuve. Pradžioje žurnalo formato, pamažu didėdamas, kol priėjo prie dabartinio dydžio, su kuriuo, kaip vienas skaitytojas rašė atsakydamas į mūsų anketą, jau negėda ir prieš kitataučius pasirodyti.

Didžiausias leidėjo rūpestis yra laikraščio turinio tobulinimas. Šita kryptimi taip pat padaryta jau nemažai, bet toli gražu nepakankamai. Tam yra nemaža priežasčių, kurių pati svarbiausia — stoka lėšų atsisteiti pastoviams bendradarbiams, nes tik turint pastovius bendradarbius galima išlaikyti laikraščio turinį tinkamoje aukštumoje. Laikraščio lėšos, savo ruožtu, priklauso nuo prumeratorių skaičiaus. Čia turime konstatuoti nelinksmą faktą, — tai bene vienintelis visose laikraščio istorijoje, — kad tik apie 10-11% visų lietuvių Australijoje prumeruoja lietuviškus laikraščius, gal dar apie tiek pat skaito

kitų užprumeruotus, o likusieji 75% visai lietuviška spauda nesidomauja, jų tarpe didelį procentą sudaro mūsų inteligentija (liūdna, bet faktas).

Įkūrus savąją spaustuve neapsiribota tik laikraščio leidimu. Iš "Australijos Lietuvis" leidyklos išėjo ir pirmoji lietuviška knyga Australijoje, — tai Pulgijo Andriūšo "Sudiev, kvietkeli". Nors techniškai darbas atliktas nepertobuliausiai tačiau buvo sėkmingas: jos autorius laimėjo didžiausią iki šiol literatūrinę premiją — 1500 dolerių. Tai autoriaus nuopelnas, o leidyklai buvo didelė moralinė parama imtis tolimesnio darbo. Trijų metų laikotarpyje išleista viso 4 knygos ir 2 kalendoriai, kaip "Australijos Lietuvis" priedas. Šiuo metu baigiama spausdinti P. Jatu-

"Australijos Lietuvis" pionierių būrelis prie palapinės Leigh Creeke, kurioje pradėtas leisti "Australijos Lietuvis". Sėdi (iš kairės į dešinę): Martynas Lumpreikšas (šiuo metu gyvena Melbourne), Jurgis Glušauskas ir Andrius Bajorūnas. Stovi: Juozas Norikūnas, Vytautas Doniela (dabar studijuoja Sydnejaus universitete) Jonas Langevičius ir Jonas Vizbaras.

lio "Po tūkstančiais kaukių" ir jau pusiau surinkta Marijos Radzevičiūtės "Zemelė šventoji" — Zemaitijos knygnešų romanas, vienas iš literatūros šedevrų. Knygų leidimas eina, palyginamai lėtu tempu, nes vietinė rinka yra labai maža, nepadengia nė popieriaus išlaidų, o iš užjūrių atsiskaitymas labai ilgai trunka, todėl idėtos į knygų leidimą lėšos grįžta tik po kelių metų arba ir visai nepadengia leidimo išlaidų.

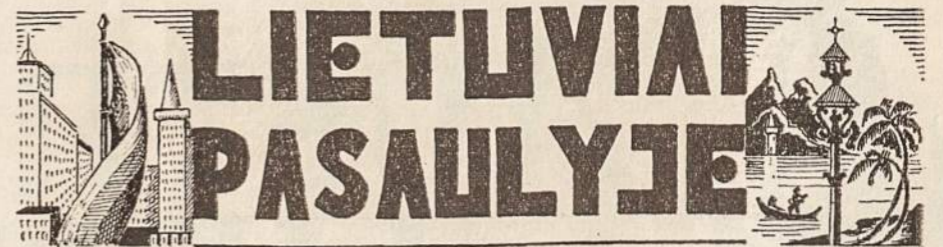
Šalia savo tiesioginio darbo — lietuviškosios spaudos gamybos ir jos platinimo, "Australijos Lietuvis" neliko kurčias ir mūsų bendruomenės gyviniams reikalams. Per mus perėjo nemažos sumos Vasario 16 Gimnazijai, Lietuvių Tautos Fondui, ligoniams bei vargstantiems Vokietijoje sušelpiti, Mažosios Lietuvos Tarybai ir kitiems panašioms reikalams.

Savo darbe mes visada jautėme mūsų skaitytojų aktyvią paramą. Be skaitytojų paramos šiandien nebūtų nei "Australijos Lietuvis" nei lietuviškų knygų, išleistų Australijoje. Nėra pagrindo tikėti, kad ateityje ši parama susilpnėtų. Eilė reiškinų rodo (kaip pav., jau šiuo metu užsipnumeravo "Australijos Lietuvis" 1954 metams net 15 asmenų!), kad "Australijos Lietuvis" susigyveno su savaisiais skaitytojais ir sudaro bendradarbiavimo "są-

jungą", kuri yra tvirtu pagrindu tolimesnei laikraščio egzistencijai.

Kalbėti apie ateitį gal ir nebūtų tikslu, nes kas gali žinoti, kokie įvykiai prasidės rytoj. Tačiau neturėti atečiai jokio plano taip pat neleistina. Mūsų ateities planas — įkurti modernią, pagal paskutinį technikos žodį, spaustuve, kurios pašalinė eksploatacija sudarytų tvirtą ekonomišką pagrindą pačiam laikraščio ir lietuviškų knygų leidimui. Tas planas turi būti užbaigtas prieš švenčiant "Australijos Lietuvis" dešimties metų sukaktį.

Istorikė Dr. Jonė Deveikė, apibūdinama lietuvių vyrų ir moterų, gal ne be pagrindo mėgsta išsireikšti: **mažuma herojai, didžiama liurbiai...** Mūsų praeitis kelias rėmėsi ir ateityje

ARGENTINA

A. Kuprevičius, sėkmingai koncertavęs JAV, grįžo į Argentiną, o vėliau išvyksta gastroliai po Vidurio ir Pietų Amerikos valstybes. Po kurio laiko numato su tėvais persikelti į JAV pastoviai apsigyventi. Ir sesučių smuikininkė E. Kuprevičiūtė, grįžusi iš Vakarų Eu-

eisimas remsis ta saujele herojų, kurie sudaro gal dešimt procentų visos mūsų bendruomenės, tačiau kurie neša ant savų pečių, kaip mūsų "Aušros" ir "Varpo" didvyriai, visą lietuviškos spaudos kūrybos našą. Liurbiai, paprastai, liurbiais ir lieka.

Baigiant šią trumpą apžvalgą dar tektų sustoti pora žodžių dėl mūsų atstovaujamos politinės orientacijos. Esame keletą kartų pabrėžę, kad laikomės plačiai suprantamos tolerancijos ir demokratinio principų. Tai sakome ne tik žodžiais, bet vykdomė darbu. Mūsų giliausiu įsitikinimu, tik demokratinės idėjos yra pačios moderniausias, garantuojančios kiekvienam žmogui pilnutinę kūrybinę ir asmens laisvę. Štai dėl ko mes nepalaikome jokių diktatūrinių puoselėjimų. Esame įsitikinę, kad būsimoji laisva Lietuva taip pat tvarkysis demokratiniais principais, o šiuo metu, kartu su mūsų skaitytojų mase, mes palaikome ir remiame visas mūsų demokratinės institucijas, kaip VLIKą, Amerikos Lietuvių Tarybą ir kitas, kurios veda aktingą kovą už Lietuvos išlaisvinimą ir demokratinio principų ten atsitymą. Mūsų tai laikraestyje randa vietos visi, pradedant katalikais ir baigiant socialdemokratais, kas tik neatsiriboja nuo šių principų.

Dabartinis "Australijos Lietuvis" Leidyklos techniškas personalas (iš kairės į dešinę):

- Algis Petrikas, linotipininkas, taisyklingai renka lietuvių, anglų, vokiečių, lenkų, latvių ir kitomis kalbomis.
- Odeta Albina Pridotkaitė, kompozitorė ir linotipininkė, taisyklingai renka lietuvių, anglų, vokiečių, prancūzų, lenkų, latvių ir kitomis kalbomis.
- Jurgis Glušauskas, redaktorius ir leidyklos vedėjas.

Gerai įsikūrusi lietuvių kolonija

Europos valstybėms, šiuo metu pavergtomis Sovietų. Madariaga taip pat pasisakė ne tik prieš derybas šiuo metu su Sovietais, bet savo rugpjūčio 19 d. pasakijoje kalboje taip pat išpėjo vakariečius neparduoti Vidurio ir Rytų Europos valstybių už Vokietijos sujungimo iliuziją.

Kongrese būta ir daugiau tremtinių palankių pareiškimų. Kongresas dar kartą užakcentavo dvasinės laisvės principą tarptautinėje politikoje ir asmenybės reikšmingumą. Griežtai pasisakyta prieš visų rūšių totalizmą, o ypač komunistinį. Kongreso darbus plačiai aprašė pasaulinė spauda ir komentavo įvairių kraštų radijai, iškeldami reikšmingus kongreso pasisakymus už pavergtųjų išlaisvinimą, Europos sujungimą ir laisvųjų išsaugojimą.

JAU LAIKAS PAGALVOTI APIE "AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ" 1954 metams

ropos, nuvyko į Šiaurės Ameriką.

BELGIJA

Louvaino Kat. Universitete šiemet studijavo keturi lietuvių studentai: Inž. Paulius Povilaitis, Juozas Navickas, K. J. Lukošius ir K. J. Dėdinas. Ilgą laiką sanatorijoje gydėsis stud. Kazimieras Petraitis rudenį studijuos socialinius ir politinius mokslus.

D. BRITANIJA

Pasižymėjusiam veikėjui E. J. Harrisonui rugpjūčio 22 d. suėjo 80 m. amžius. Kaip savo garbės nariui, DB L.S centro valdyba Lietuvių Namuose suruošė akademiją.

Mansfieldo Meno Galerijoje suruoštoje parodoje vienintelis iš užsieniečių dailininkų išstatė savo kūrinius lietuvis P. Bugailiškis iš Nothinghamo.

J A V - bės

VLIKo 10-ties metų sukaktį. "Naujienos" taip įvertina: "Šiemet nepastebimai suėjo 10 metų, kai Lietuvoje pagrindėje susiorganizavo ir pradėjo veikti VLIKas. Ar geras jis, ar ne, bet jis vienintelis, kuris visų politinių srovių sutelktomis pajėgomis rūpinasi Lietuvos išlaisvinimo reikalais. Vyriausiai jo pastangomis primenamais laisvojo pasaulio visuomenei ir vyriausybei Lietuvos kančios ir beldžiamasi į žmonių sąžinę, kad Lietuva, kaip ir kitos pavergtos valstybės bei tautos, būtų išvaduota ir raud. tironijos nasrų. Ta proga galime prisiminti, kad kitoms SSSR pavergtomis tautomis iki šiol nepavyko sudaryti toksi visoms politinėms srovėms sutelktinis bendradarbiavimo politinis centras, spinduliuojąs visai tautai."

Priėmus naują spec. emigracijos į JAV įstatymą, kuris jau pasirašytas, šiuo metu baigiamas ruošti jam vykdyti taisyklės. Jei nebus pakeitimų, atsargiai apskaičiuojant, lietuvių galėtų pagali į JAV įvažiuoti apie 3.000. Tačiau jiems turės būti sudarytos ir darbo garantijos, nurodant, kiek tenai pagal jas gaus atlyginimo. Šiuo metu lietuvių atsidėję savo pažįstamiems tokias garantijas sudarinėja. Kai kurie iš jų, kaip pvz. P. Ribokas iš Omahos Nebraskoje, patys pasiūlė visai cilei tautiečių reikalingas sutartis sudaryti ir paprašė pasiūlyti jam reikalingus sąrašus. Amerikiečių "Time" pažymi, kad šiuo įstatymu numatoma įsileisti apie 4.000 našlaičių ir 5.000 tremtinių, kilusių iš kraštų iš anapus gel. uždangos ir legaliai laikinai atvykusių į JAV sudaryti galimumą ten pastoviai įsikurti.

Lietuvių Bibliografinės Tarnybos vedėjui A. Ružancovui rugpjūčio 12 d. suėjo 60 metų. Šis senas ir pasižymėjęs bibliotekininkas ir toliau sėkmingai vadovauja bibliografini tarnybai, teikdamas bibliografinių informacijų tiek saviesiems, tiek svetimiesiems.

VOKIETIJA

Jaunimo stovyklos. Stovyklauja lietuvių jaunimas JAV-se, Kanadoje ir kitur, stovyklavo jo gerokas būrelis taip pat Vokietijoje. Skautų stovyklav Steyerberge truko 10 d., joje stovyklavo 76 asmenys. Šią stovyklą finansavo lietuvių skautai iš užjūrio. Vėliau tame pačiame Steyerberge prie Nūrnbergo stovyklavo 80 neorganizuoto jaunimo — britų zonos lietuvių vaikai.

Trečioji stovykla buvo suruošta Pietų Vokietijoje gyvenančių lietuvių vaikams Holzhausene prie Augsburgo. Čia stovyklavo 135 vaikai. Pirmosios stovykloms vadovavo A. Venclauskas ir kun. V. Šarka, o šiai — kun. Kalcėkis, ūkio vedėjas kun. A. Bunga, mergaičių vadovė A. Grinienė, berniukų — K. Šeškevičius. Stovyklą dažnai lankė tėvai, o uždarymo lauzė dalyvavo visa eilė svečių, tarp jų VLIKo narys ir "Tremties" red. S. Miglinas, sielovada T. Bernatonis, BALFo įgaliotinis J. Rugienius, artimesnių PLB apylinkių pirminkai ir kt. Atsilankė taip pat Augsburgu landratas ir daugiau vokiečių lankytojų. Pačią stovyklą gražiai aprašė Nr. 185 Augsburgėje leidžiamas "Schwaebische Landeszeitung".

PASAULIO LIBERALAI UŽSTOJA PAVERGTUOSIUS

Rugpjūčio 18 d. Mondorf-Les-Bains, Liuksemburge, buvo susirinkęs posėdžių metinis Pasaulinės Liberalų Unijos kongresas. Be europiečių, jame dalyvavo dar ir Kanados atstovas, o Amerika buvo atsiuntusi savo stebėtoją.

Lietuviams atstovavo LLK pirm. V. Sidzikauskas, latviams — onia Milda Salmis iš Stockholmo, o estai turėjo net du atstovus: vieną iš Londono ir antrą iš Stockholmo.

Kongrese buvo svarstoma visa eilė tremtiniams aktualių reikalų. Lietuvių atstovas V. Sidzikauskas kongreso plenumo pasakė kalbą, taip pat aktyviai reikėsi Europos reikalų komisijoje.

Čia teko stipriai kovoti dėl rezolucijos. Pasirodo, nevienu iš vakariečių, o ypač britams, rūpi pirmoje eilėje Vakarų Europa ir dar Vokietija. Be to, bri-

tai nori visokia kaina derybų su Sovietais. Kaip pažymi liberalų laikraštis "Neue Züricher Zeitung" Nr. 229/1953, Sovietai pasiryžę visokiais būdais trukdyti Europos apjungimą. Maskva stengiasi atskirti Europos kraštus patraukti į savo pusę įvairiais pažadais arba net grasinimais, ypač Vokietijai ir Prancūzijai. Todėl ir kongrese teko kietai kovoti dėl tremtinių reikalų. Po ilgų kovų, kuriose tremties politikus labai energingai palaikė pasižymėjęs liberalų veikėjas ir jų garbės pirmininkas Salvadoras de Madariaga,

buvo praveista tremtiniams palanki rezolucija. Jos paskutiniame posėdyje sakoma: "Galimybė su Sovietais derybų akivaizdoje kongresas dar kartą patvirtina, kad negali būti priimtas su Sovietų Sąjunga joks sandėris, kuris negarantuotų laisvės ir nepriklausomybės

Jubiliatas

Arkivyskupas Juozapas Skvireckas

GARBINGOS 80 METŲ SUKAKTIES PROGA

Jo Ekscelencija Dr. Juozapas Skvireckas gimė 1873 m. rugsėjo mėn. 18 d. Panevėžio apskrityje, berods, netoli Daujėnų ir Pasvalio, ūkininkų šeimoje. Baigęs Panevėžio gimnaziją, 1892 m. jis įstojo į Žemaičių Kunigų Seminariją Kaune, kurią bebaigęs vėlyv. Paliulionio buvo išsiųstas į Petrapilio dvasinę Akademią, kad pasirošytų profesorui. 1900 m. Akademią baigęs Magistro laipsniu, kun. Juozapas grįžo vėl į Seminariją kaip šv. Rašto profesorius, perimdamas tas pareigas iš žinomojo Aleksandro Dambrausko — Adomo Jakšto. Čia profesoriavo, rašė knygas, vertė šv. Raštą, dirbo Vyskupijos Konsistorijoje iki prasidedant Didžiajam Karui. 1914 m. vasarą turėjo keliauti į tremtį, nes Kaunas buvo evakuotas, ir Vysk. Konsistorija su visais tarnautojais turėjo keltis į Smolenską. Iš ten kanaanikas profesorius grįžo 1914-15 mokslo metams ir vėl dirbo kunigų seminarijoje, kuri buvo persikėlus į Vaiskėnų dvarą, netoli Panevėžio. Paskui vėl turėjo važiuoti į Smolenską, o iš ten į Tulą, prie Maskvos, nes frontas artėjo. Tvarkydamas bažnytinis reikalus, Dr. Skvireckas uoliai rūpinosi pabėgėliais, bet nepamiršo toliau dirbti prie šv. Rašto vertimo, kurio du tomai jau buvo išspausdinti prieš pat karą. Tremtyje kan. Skvireckas vargo ir kentė skurdą kartu su visais, kol vargais negalais apie 1917 m. Kalėdas grįžo į Kauną.

Netrukus, 1919 m. šv. Tėvas jį paskyrė Žemaičių vyskupu Pr. Karevičiaus pagalbininku, o 1926 m. suteikė dar niekieno Lietuvoje neturėtą garbę — būti Kauno Arkivyskupu Metropolitu ir kartu visos Lietuvos Bažnytinės Provincijos valdytoju. Vis dar tebeprofesoriaudamas kun. Seminarijoje, nenuilstamai ėjo Ganytojo pareigas Lietuvoje iki 1944 m. visai negalvodamas patikti Lietuvos. Vokiečių saugumiečiai tačiau jį privertė sėsti į automobilį ir nuvežė iki Vytėnų, iš kur Arkivyskupas toliau turėjo traukti į tremtį kartu su kitais. Pakelėje trumpai buvo apsisostęs pas Varmijos vyskupą Kallerį, kol pagaliau atvyko į Vieną, Austrijoje. Čia turėjo pergyventi karo baisybes. Tuos Seselių namus, kuriuose Jo Ekscelencija buvo apsisostęs, sunaikino bombos. Arkivyskupui reikėjo

įieškoti kitos prieglaudos. Per vargus, nors vokiečių karo vadovybė darė kliūtis, jam pavyko pastoviau apsigyventi Tirolyje, Zamso Gailestingųjų Seserų Centrinuose Namuose, kur iki šiol tebevieši, nuosirdžiai besirūpindamas visų lietuvių tremtinių dvasiniais reikalais.

Daugeliu atžvilgių J. E. Arkiv. Skvireckas

puikia atmintimi ir gabumu kalboms, be to, nepalaužiamos ištvermės ir kantybės žmogus. Nors kiekvieną dalyką jis aiškino giliai, moksliskai, bet kartu ir įdomiai, nesusaisi, nepedantiškai. Nenuostabu, kad studentai mėgdavo jo dėstomus dalykus. Jie džiaugdavosi, kad Jo Ekscelencija jų labai nekan kindavo ir per egzaminus. Bažnyčios

reikas lietuvių tautai yra nusipelnęs. Jis mums yra davęs gražų darbštumo ir dorybių pavyzdį ir kaip šimtų kunigų auklėtojas, ir kaip šv. Rašto vertėjas bei aiškintojas, ir kaip rūpestingas Ganytojas.

Profesorius ir mokslininkas

Kiekvienas, kuriam teko laimėti būti Jo Ekscelencijos mokiniu Seminarijoje, su malonumu prisimena jį kaip vieną geriausių profesorių. Galima sakyti, Arkiv. Skvireckas jau iš prigimties buvo mokslininkas: tylus, ramus, aiškiai galvojantis. Dievo apdovanotas

hierarcho orumas nė kiek nenukentėdavo, kai jis po paskaitų maloniai leisdavosi į kalbas su studentais — kada galėjai pasiklausti, kas neaišku, pasitarti. Jis mieliai duodavo išsamius atsakymus ir teiškai patardavo. Jusdavai, tarsi kalbą su tėvu ir kartu su pagarbos verčiausiu asmeniu.

Kartu su paskaitomis, užimtas šv. Rašto vertimų Ekscelencija nuspėjama laiku prieš D. Karą paruošė spaudai kitą išverstą platesnį katekizmą, parašė knygą "Šv. Povilas Apaštalas" ir vėliau

(Perkelta į 4 psl.)

Nesėkminga pjūtis Lietuvoje

Jei Vilniaus radijas šienapjūtės ir javapjūtės metu nuolat gyrėsi "viršytomis normomis," tai kompartijos vyriausiasis organas "Tiesa" beveik kiekviename numeryje išbara vietinius pareigūnus dėl trūkumų, vykdant pjūties darbus. Pranešimai iš vietų parodė, kad daug kur tie darbai vyko nepaprastai lėtai. Maža ką padėjo ir išgarsintoji "mechanizacija", kai traktoriai ir kombainai sugedę stovi laukuose ar net dar iš rudens neremontuoti stovi MTS kiemuose. Kaikur, mašinos neveikė nei šienapjūtės, nei javapjūtės metu, ir kolūkiečiai turėjo su plikais dalgiais eiti į laukus. Ir darbo drausmė, matyti, gerokai pašlijusi. Kolūkiečiai, atrodo, sovietinės valdžios mažai beklauso. Anot "Tiesos", kaikur visas trečdalis kolūkiečių neina į laukus.

* * *

Rugpjūčio 21 d. Vilniuje sušaukta posėdžio LTSR aukščiausios tarybos ketvirtoji sesija.

Jos metu buvo konstatuota daug įvairiose srityse trūkumų, kuriuos pažymėjo finansų min. Drobnyš, LTSR biudžetinės komisijos pirm. Kunčinas, kalbėtojai Piligrimas, Manušis, Kutraitė, valstybinės kontrolės min. A. Ješenovas, šviet. vicemin. S. Pupeikis ir kt. Buvo

papeiktas Stalinas

(net pats LKP ek. sekret. V. Niunka nusiskundė, kad, girdi, "partinėje propagandoje buvo nukrypta į asmenybės kultą..."), išdergtas Berija ir "nacionalistai su imperialistais amerikiečiais" etc. Galop

pagal įprastą bolševikinį šabloną visus siūlymus priėmė "vienu balsu", būtent — patvirtino 1953 m. valstybinį biudžetą su 1952 m. biudžeto vykdymo apyskaita, LTSR konstitucijos 98 ir 177 straipsnių pakeitimą, prezidento įsakus, "išrinko" aukščiausiojo teismo narius ir "liaudies tarėjus" Viskas padaryta taip, kaip buvo iš anksto užplenuota. Vilniaus radijo pranešimu, aukščiausios tarybos pirmininko pavaduotoju išrinktas Andrijašis, į aukščiausios tarybos prezidento narius — Minka, o aukščiausiojo teismo nariais J. Jasinskas, A. Jukna, V. Marcinkevičius, J. Radzevičius, J. Skatikas, J.

Stumža, L. Šimkūnas, N. Visockis, J. Žemaitaitis ir kt. bolševikiniai "teisininkai" Rugpjūčio 6 d. "T" Nr. 184/53 skelbia, kad TSRS aukščiausios tarybos penktojoje sesijoje ir tautybių tarybos bendrame posėdyje dalyvavo taip pat A. Sniečkus (prezidiume kaip vienas iš pirmininko pavaduotojų), o kalbas pasakė A. Venclova, M. P. Kaunaitė ir kiti bolševikų veikėjai.

BOLŠEVIKAI VISKA SAVINASI, PASKIAUSIAI PRADĖJO SAVINTIS NET IR... SUVALKIEČIŲ SUKILIMĄ.

Rugpjūčio 20 d. per radijus buvo paskelbtas iš "Tiesos" straipsnis, pavadintas "Valstiečių revoliucinis judėjimas Lietuvoje 1935-36 metais", kuriuo įrodinėja, kad, girdi, komunistai dirgavę ir suvalkiečių sąjūdžiui... "T" Nr. 173/53 J. Žiugžda įrodinėja, kad netik Lietuvos sukilimų prieš caro valdžią vadai, bet taip pat

lietuvių rašytojai J. Mačys-Kėkštas, Žemaitė, J. Biliūnas ir kt. išaugę bolševikinio revoliucinio Černyševskio įtakoję.

"T" Nr. 177/1953 grįžęs iš Brazilijos Vaivuckas visai išplūdo Brazilijos lietuvių ir jų veikėjus. Girisai, kad, girdi, Brazilijos lietuvių "gausiai dalyvavę kom. organizacijose, Mopro kompanijose, Lietuvos polit. kalinams remti patronatų veikloje", leido "Tautos Balsą" etc.

Sudaryta Komisija

Po ilgų ir karštų debatų Jungtinėse Tautosose pagaliau pavyko sudaryti politinę konferenciją, kuri spres Korėjos suvienijimo ir kitus su buv. karu susijusius klausimus. Politinę konferenciją sudaro visų tų tautų atstovai (viso 16), kurios turėjo Korėjoje savo kariuomenės dalinius. Be to, anglams spaudžiant, įeina ir Rusijos atstovas, o dėl Indijos atstovo įvyko didelis nuomonių skirtumas tarp JAV-bių ir Anglijos. Anglai būtinai norėjo, kad Indija taip pat dalyvautų, o JAV-bės, remiamos Pietų Amerikos valstybių, tam griežtai priešinosi, nes Indija linkusi į nuolaidas komunistui. Dėl to net santykiai tarp JAV-bių ir Anglijos labai pablogėjo ir kalbama apie viešą skilimą, nes anglai pastaruoju metu visame kame palaiko komunistus.

Politinė konferencija dabar ieško vietos kur konferuoti. Bolševikams siūloma priimti vieną iš šių vietų: Geneva (Šveicarija), San Francisko (JAV) arba Honolulu salos.

Numatoma, kad konferencija įvyksianti apie spalio mėnesio vidurį. Jau dabar labai rimtai abejojama, ar konferencija išspręs jai statomus klausimus, nes bolševikai jau dabar pareiškė, kad Korėja gali būti suvienyta tik pagal jų padiktuoją pricipą, t. y. visa patekusi bolševikų kontrolėn.

Zinia apie Kersteno rezoliuciją yra pasklidusi po visą pasaulį. Už rezoliuciją pasisakė visais balsais visi 346 posėdyje dalyvavę JAV kongreso nariai. Jos svarstymo ir priėmimo techniką sekė min. Vašingtone P. Žadeikis su Dr. D. Krivicku, taip pat ALTOs vykd. komiteto nariai L. Šimutis, Dr. P. Grigaitis ir M. Vaidyla, kurie kur galėdami darė visų reikalingų žygių. Rezoliucijos priėmimui pritarė ne tik pats JAV prezid. Eisenhoweris, bet taip pat vals. sekr. Dulles su kt. JAV vyriausybės nariais ir respublikonų bei demokratų centrai. Lietuvių spauda jos priėmimą ir tyrinėjimą pravedimą, kaip Pabaltijos buvo įjungtas į Sov. Sąjungą ir sovietinamas, laiko nepaprastai didelį laimėjimą Lietuvos laisvės byloje, kuris pasaulio viešajai opinijai turės atskleisti visą bolševikų klatingumą ir smurtą.

TAUTIŠKI DIRBINIAI:

ilgos juostos £3.10.0, kaklaraiščiai £1.5.0, įvairios kitos juostos ir juostelės nuo 6 šil. iki £1.10.0. Išpildomi specialūs užsakymai. Kreiptis AL Leidykla.

Planas Europai apjungti

Europos federacijos planai gyvai svarstomi ne tik tremtinių spaudoje, bet ir pačiuose didžiausiose amerikiečių spaudos organuose. Vienas iš žymiausių JAV viešosios nuomonės formuotojų, būtent —

"New York Times", š. m. rugpjūčio 21 d. įsidėjo tuo reikalu ir mūsų tautiečio J. Audėno, buv. žemės ūkio ministerio, o dabar Lietuvos Laisvės Komiteto nario samprotavimus.

Juose sakoma:

"Jūsų rugpjūčio 16 d. laidoje buvo įdėtas puikus Antony Palecek laiškas dėl Vidurio Europos apjungimo. Aš labai apsidžiaugiau tiek pačiu klausimo iškelimu, tiek tuo, kad "The New York Times" skyrė tiek vietos šiam klausimui diskutuoti.

Europos valstybių apjungimo klausimas pasidarė labai aktualus po Antrojo Pasaulinio karo. Jis yra aktualus dėl šių priežasčių: 1). baimė Vokietijos, kad ji, susivienijusi ir atsikūrusi, vėl gali ieškoti erdvės ir pradėti naują karą; 2). baimė Sovietų Rusijos, kuri turi jau daug pavergtų kraštų ir su savo satelitais sudaro stiprią karinę jėgą, taip pat stiprią komunistinę ideologiją ir aiškų tikslą — užvaldyti visą pasaulį.

Sąlygos federuotis.

Laisvai tebeegzistuojančios Europos valstybės, aukščiausiai minėtos baimės skatinamos, ne tik galvoja, bet ir daro konkrečių žygių apjungti. Šita idėja labai stipriai remia moraliskai, kariškai ir medžiagiškai Jungtinės Amerikos Valstybės. Tačiau laisvojoje Europoje yra jėgų ir priežasčių, kurios apsiun-

gimo idėją, kaip ji suprantama Vakarų demokratijos, ir patį konkretų darbą labai trukdo. Trukdomosios jėgos yra šios: 1). jungimasis ne iš džiaugsmo, ne iš laisvo apsisprendimo, bet tik iš baimės; 2). tebėra neišnykęs kiekvienos tautos ir valstybės noras pasilikti visiškai nepriklausomoms ir savarankiškomis suvereninėms valstybėms; 3). Europos tautų kalbų įvairumas; 4). didelės ir reikšmingos tautinės ir valstybinės tradicijos; 5). kiekvienoje valstybėje Sovietų Sąjungos penktoji kolona — komunistų organizacijos. Noriu tikėti, kad tautų išsilaukymas bus patatytas aukščiausiai tradicinius valstybių suverenitetus.

Ponas A. Palecek kalba tik apie Vidurio Europos apsiungimo galimumus. Man atrodo, kad Europos saugumo negalės išspręsti joks regioninis — didesnis ar mažesnis — valstybių apsiungimas, o ūkiškai tvarkytis mažose regionuose nebus įmanoma. Europos apjungimas turėtų būti prarastas, kad visiems būtų ir saugu ir sota Europoje gyventi. Nei Lenkijos-Čekoslovakijos, nei Balkanų valstybių, nei Pabaltijo valstybių ar kitokios kombinacijos iš esmės netinka, ir nereikėtų apie tai kalbėti.

Palikiant nuošaly Britų imperiją, Europoje yra dvi jėgos, kurios, nebūdamos paliktos savarankiškos, negalės savo ribų plėsti ir karo priemonėmis grąsinti pasauliui. Jos yra Rusija ir Vokietija. Europa turėtų būti padalinta pusiau, vienoje dalyje, tai yra Vakaruose, turėtų likti Vokietija, Rytuose — Rusija. Negalima leisti joms ap-

sijungti drauge. Vokietija, susijungusi su kitomis Europos galybėmis, bus labai svarbus ir reikšmingas dalyvis, tačiau ji bus suvaržyta ir negalės išplėsti savo karinių pajėgų ir ką nors užpulti. Suprantama, kad kultūrinė kova eis, bet kiekvienos tautos reikalas sugebėti grumtis kultūros baruose.

Rytuose liktų didžioji Rusija su savo kaimynais — į rytus iki Vladivostoko ir į vakarus ten, kurios tautos panorės prie Rytų valstybių federacijos prisidėti. Reikia atminti, kad nei Gudija, nei Ukraina, nei Gruzija, nei Armenija, nei Suomii Korelija, net ir daugelis tautų anapus Uralo kalnų nėra Rusija. Juo labiau Pabaltijo valstybės: Lietuva, Latvija, Estija.

Vakarų posūkis.

Šiandien Vakarų Europos laisvosios tautos jau yra toli pažengusios Vakarų Europos federacijos linkme: Šumano planas, NATO, Europinis Sąjūdis, Strasburgo "vyriausybė". Čia yra realus kelias, ir čia dedamas tvirtas kertinis akmuo Europos valstybių unijai. Šita idėja neturėtų būti užtemdoma kitokių planų, o visais būdais remiama laisvojo demokratinio pasaulio ir visų čia esančių egzilių.

Iš antros pusės, besisteigianti Europos unija neturėtų užmiršti, kad Europa nesibaigia prie Elbės upės. Jie turi žinoti, kad bolševikų Rusija yra užėmusi daugelį laisvųjų kraštų.

Užimtųjų kraštų egzilinėms vyriausybėms turėtų būti leista dalyvauti jei ne Strasburgo "vyriausybėje", tai bent Strasburgo "parlamente". Egzilinėms

KERSTENAS EUROPOJE

Į Europą yra atvykęs JAV kongreso narys Charles Kerstenas. JAV atstovų rūmų sudarytosios komisijos Pabaltijo užgrobimui ir sovietinimui ištirti pirmininkas. Jį pasitiko VLIKO pirm. M. Krupavičius, VT pirm. K. Žalkauskas ir kiti Vykd. Tarybos nariai. Kerstenas vyksta su žmona ir dukterimi. Jį taip pat drauge lydi Lietuvių Informacijos Centro (LAIC) direktorė M. Kižytė ir daugiau kaip 1 milijono lietuvių kilmės amerikiečių pasiūstas Iliinois valstybės L. Komercijos Rūmų pirmininkas inž. A. Rudis. Jie abu kuo galėdami stengiasi Kerstenui padėti.

ALTa inž. Rudžiui yra pavedusi ir kitą misiją — aplankyti Europoje lietuviškosios veiklos centrus, painformuoti juos, kas daroma Amerikoje Lietuvos Išlaisvinimo reikalu, pasiinformuoti apie lietuvių veiklą ir padėti Europoje, taip pat išaiškinti, kaip ir kuo galėtų šiuo metu Amerikos lietuviams padėti. Jis žada aplankyti Vokietiją, Prancūziją, Italiją, Šveicariją, Angliją — vienur su Kerstenu, kitur be jo. Kerstenas su savo palydovais žada pasimatyti su visos eilės Europos valstybių valdžios žmonėmis ir painformuoti tų kraštų vyriausybes apie JAV daromus žygius Baltijos valstybių naudai.

Vyriausybėms turėtų būti leista sudaryti savo karinius dalinius ir juos įjungti į NATO kariuomenę.

Laikas Vakarų Europai suprasti, jog, kol Maskvos bolševizmas dominuos Europoje, bus didžiausia grėsmė visam laisvajam pasauliui, juo labiau, kad tuo pačiu metu laisvuose kraštuose augs ir augs komunizmas".

KATALIKŲ GYVENIMAS

redaguoja P. Pusedešis

DIEVO PIRŠTAS IR ATSITIKTINUMAS

Neperseniausiai Vengrijos raudonoji vyriausybė surežisavo garsiąją bylą prieš Katalikų Eklezijos kardinolą Mindszentį. Kad komunistai rado kardinolą kaltu, tai buvo aišku visiems, kuriems žinoma jų žvėriška neapykanta Bažnyčiai, tačiau nemažiau įdomesnis už pačią garsiąją bylą ir likimas visų tų, kurie vienokiu, ar kitokiu būdu prisidėjo prie tos bylos "sekmingumo".

Laszlo Rajk — raudonosios milicijos šefas tuo laiku, kada kardinolą areštavo, — pakartas. Janos Kadar, kuris suorganizavo kardinolo tardymą, — pakartas. Gynla Desei, kuris pravedė patį tardymą, — kalinamas. Sandor Zold — prieš kardinolą suplanavęs propagandos kampaniją — nusisovė, norėdamas išvengti arešto. Istvan Riesz — teisingumo ministeris, kuris pasirašė kardinolo areštavimo įsakymą, nuteistas 25 metams kalėjimo kaip šnipas, vėliau rastas kalėjime negyvas. Leit. Gynla Osko, kuris areštavo kardinolą,

— nušautas bandant perbėgti Vengrijos sieną. Ferenc Donat, vadovavęs "liaudies demonstracijoms" prieš kardinolą, dabar apkaltintas ir ištremtas į Sov. Rusiją priverstinėmis darbams. Laszlo Sulner, kuris padirbo inkriminuojančius kardinolą dokumentus paslaptinomis aplinkybėmis nenuodytas mirė Paryžiuje.

Tai faktai, verčią susimąstyti — ar tai parodytas, kaip liaudis sako, Dievo pirštas, ar atsitiktinumas.

ECHARISTIJA TIKROSIOS TAKOS ŠALTINIS

Vatikanas. "Nors priešų jėgos stengiasi šiandien, kaip niekad prieš tai, sugriauti tautų, šeimų ir asmenų individualinę vienybę, tačiau šias priešų pastangas mes, katalikai, turime atremti tikėjimo vienybe, moraliniu tyrumu ir šventumu, papročių sveikumu ir blaivumu, šeimos harmonija bei jos pastovumu, ir viskuo, kas sudaro tiesų ir teisingą krikščioniško gyvenimo pagrindą". Taip kalbėjo šv. Tėvas Pijus

XII rugpjūčio 18 d. susirinkusiems brazilams į savo šeštą eucharistinį kongresą Belem mieste.

Toliau šv. Tėvas tęsė: "Dieviškoji Eucharistija pasiilekia pačiu pagrindiniu jėgų šaltiniu, kuris tarp žmonių palaiko taiką ir harmoniją, nes tai meilės ryšys, jungiantis visus be tautybės, rasės, socialinės padėties ar išsilavinimo skirtumo". Baigdamas šv. Tėvas kvietė visus tikėti, garbinti ir jungtis šv. Komunijoj, kad būtume nevien broliai ir seserys, bet ir mistinio Kristaus Kūno nariai, kurie be to dar myli vienas kitą.

ŠV. TĖVAS DAR NĖRA NISISKAI SVEIKAS

Vatikanas. Šv. Tėvas, kuris šiuo metu yra 77 metų, yra kankinamas periferinių nervų uždegimo (neuritis) dešiniame pety, tačiau dar vis kasdien priiminėja audiencijose maldininkus bei turistus, ir nesinaudoja gydytojų patarimu, kad į audiencijas būtų nešamas. Kad maldininkai bučiavimu žiedo nenuvargintų skaudamos rankos, savo popiežišką žiedą nuo dešinės rankos perkėlė ant kairės rankos piršto.

ARKIV. SKVIRECKO JUBILĖJUS MINĖJIMAS

Adelaidės lietuviams katalikams pranešama, kad š. m. rugsėjo mėn. 20 d., 4 val. p. p. Katedros salėje įvyks iškilmingas J. E. Arkiv. J. SKVIRECKO 80 m. amžiaus Minėjimas-Akademija. Programoje A. Kubiliaus paskaita ir plati meninė dalis.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti

JUBIL. ARKIVYSK. JUOZAPAS SKVIRECKAS

(Atkelta iš 3 psl.)

ištįs eilę mokslinių straipsnių "Soter" ir kitiems žurnalams. Nenuostabu, kad susikūrus Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijai, jis moksle nusipelnusių vyrų vienbalsiai buvo išrinktas tos Akademijos pirmininku, kaip ypatingai pasižymėjęs moksle.

Šv. Rašto vertėjas ir aiškintojas

Didžiausias tačiau Arkivyskupo nuopelnas yra, kad jis pirmas išvertė visą Šventąjį Raštą į lietuvių kalbą. Kiekviena tauta, tapusi krikščioniška, pirmoje eilėje rūpinasi turėti savo kalboje Dievo Žodį, nes tai yra vertingiausias kultūros lobis. Lietuviai katalikai, tiesa, turėjo jau anksčiau išsivertę svarbiausią jo dalį — Naująjį Testamentą ir kai kurias Senojo Testamento knygas, bet viso Šv. Rašto neturėjo. Vysk. Baranauskas buvo užsimojęs jį išversti, bet nebetesėjo, nes Viešpatį jį pasiūkė vos įpusėjęs darbe. 19-jo šimt., pabaigoje Seminarijoje buvo susikūrusi klierikų ir jaunų kunigų grupė, kurios nariai buvo pasidalinę išversti N. Testamentą, bet iš jos tikėtai Maironis atliko savo dalį. Kun. Skvireckui baigus Petrapilio Dvasinę Akademiją, tinkamesnio vertėjo lietuvių tauta ir negalėjo laukti: jis jau buvo pramokęs senovinių žydų, graikų ir lotynų ir svarbiausių modernųjų kalbų, buvo gerai apsiartyjęs ir rašytinėje lietuvių kalboje. Apvaizda jį, tarsis, pramatė nuo pat mažens šitam dideliame darbe. Kartą jis pasipasakojo, kad žydų kalbos pramokęs būdamas kokių 8 ar 9 metų, jo tėvui atsitiktinai iš kažkur gavus žydų kalbos vadovėlį. Tačiau ir gerai pasirušijusiam Šv. Rašto vertimas buvo labai sunkus darbas. Jis sunkus buvo ypač dėl to, kad dar nebuvo nusistovėjusi lietuvių rašyba. Kan. Zakarasukas (Tėv. Sargas 1953, Nr. 1) prisimena prel. A. Dambrausko-Jakšto žodžius iš paskaitos, laikytos Seminarijoje, apie arkiv. Skvirecką kaip Šv. Rašto vertėją (kurios klausėsi ir šias eilutes rašantysis). Prel. Jakštas sakė: "Šventąjį Raštą išversti lietuviškai, kai dar šia kalba niekas nerašė mokslinių veikalų ir neturėjo plačios grožinės literatūros, kai dar nebuvo apspręsta pati rašyba ir kai kiekvienai gilesnei minčiai išreikšti reikėjo dienas ir net mėnesius pašvęsti, galėjo imtis ir tokį darbą atbaigti tik toks vyras, kuris buvo nemenku gabumu ir kuris turėjo neišsenkamos kantoriškos geležinės valios. J. E. Skvireckas toks buvo, nes pasiimtąjį darbą ištesėjo... Dažnai kreipdavosi Ekscelencija prie manęs — kalbėjo Jakštas —, klausdamas, kaip šį ar aną dalyką geriau išreikšti ar pavadinoti. Ir nuokaldau

vau vieną kitą terminą, bet dažnai jais nepasinaudodavo. Jis pats surasdavo, ir reik pasakyti, kad daug tinkamesnį ir prasmingesnį negu manieji". Versdamas Šv. Raštą ir rašydamas plačius jo aiškinimus, jis tiesiog užmiršdavo save: Seminarijos auklėtiniai dažnai girdėdavo jo kambaryje rašomosios mašinėlės takselimą tiek vėlai vakare, tiek ankščiau rytą. Bet jeigu kas Ekscelencijai pastebi, kad taip sunkiai dirbdamas jis išsižadėdavęs malonių valandų, jis atsako, jog dalyką kitaip vertinęs: jam nebuvę malonesnių valandų už tas, kurias sunaudojęs Šv. Rašto vertimui.

Naują vertimą kun. Skvireckas pradėjo nuo Evangelijų ir Apaštalų darbų, kuriuos išleido Kaune tik ką Lietuva atgavus spaudos laisvę ir įsisteigus Saliomono Banaičio spaustuvei. Bet visą Šv. Raštą Jubilatas buvo suplanavęs išleisti su plačiais paaiškinimais šešiuose tomuose. Pirmasis buvo išspausdintas VI-sis tomas (1911 m.), apimęs Apaštalų laiškus ir Šv. Jono Apreiškimą, kad greitesniam tikinčiųjų naudojimui būtų pateiktas visas N. Testamentas. Pirmasis gi Senojo Testamento tomas išėjo iš spaudos 1913 m. antrasis tik po D. Karo (1921 m.) Berlyne, nes popierio stoka ir kitos kliūtys jam neleido pasirodyti Kaune. Trečiasis tomas buvo atspausdintas Kaune 1923 m., o ketvirtas 1928 m. Darbas ėjo labai iš lėto, nes Jubilatas, jau vyskupas, turėjo daug administracinio ir ganytojinio darbo. Naujasis Testamentas dar tris kartus buvo išleistas Lietuvoje, 1945 m. Jungtinės Valstybės, o vad. ketvirtoji jo laida kaip "Amerikos R. Kat. Vyskupų dovana tremtiniais Lietuvos Katalikams" išėjo Stuttgarte 1947 m. Vokietijoje taip pat 1947 m. atspausdintos dvi laidos Psalmių Knygos, kur psalmės išverstos iš pagal pirmąjį tekstus parūpinto naujo lotynų klb. vertimo: viena laida yra su lotyniškuoju tekstu ir plačiais paaiškinimais, o antroji — tik lietuviškais vertimais su trumpais paaiškinimais.

Kaip rūpėjo Jubilatai, kad žmonės labiau pamiltų rašytąjį Dievo Žodį ir iš jo semtųsi savo dvasiai paguodos ir stiprybės, matyti iš kiekvienai proga jo duodamų paskatinių. Ir Psalmių Knygos (1947 m. laidos) įžangoje Vertėjas pareiškia troškimą, "kad šitas psalmynas galėtų rasti sau vietos kiekvienoje lietuvių šeimoje, krikščionijoje, ant stalo senų papročių prie Kristaus kančios kartu su Naujuoju Testamentu ir kad pasidarytų viena mylimiausių lietuvių knygų, kad lietuviai turėtų progos kuo dažniausiai psalmėmis naudotis savo tikėjimui sustiprinti,

Dievui šlovinti ir savo išganymui siekti".

Taigi, būdamas tremtyje, Arkiv. Skvireckas nenuilstamai dirba. Jis naujai peržiūrėjo visą didįjį šėsių tomų vertimą, kurio VI-sis tomas jau yra atspausdintas Vokietijoje 1949 m. Yra spausdinamas ir visas Senojo Testamento naujai pataisytas vertimas su paaiškinimais, kuris greitu laiku pasirodys dvejose laidose: dvejuose dideliose tomuose Senasis Testamentas ir viename tome visas Šv. Raštas. Tuo būdu milžiniškas Jubilato darbas Augščiausiojo Viešpaties garbei gražiai bus apvainikuotas.

Arkivyskupas Ganytojas

Ekscelencija puikiai mokoje suderinti administracijos darbą su gilaus mokslininko studijomis. Jis jau nuo 1919 m. vyskupas, o nuo 1926 m. atsistoję viso Lietuvos katalikų gyvenimo prieškalyje kaip pirmasis Arkivyskupas Metropolitas. Daug šviesos, šilimos ir religinės ugnies jo dėka įnešę į lietuvių širdis, daug vertingų darbų nuveikta iki šiol. Viskam aprašyti reikia didelės studijos, kuri gal netrukus pasirodys. Dabar tik galima pažymėti, kad ką jis davė, kokius potvarkius išleido, visa dar apgalvotai, nesikarščiudamas, nepaisydamas savęs ir žiūrėdamas tik Dievo ir tautos reikalą. Kaip tėvynėje, taip ir dabar tremtyje Arkiv. Skvireckas budriai seka savo tikinčiųjų gyvenimą ir gina jų reikalus pasaulyje. 1945 m. jis parašė gražų ganytojinį laišką viso pasaulio vyskupams, prašydamas pagalbos Lietuvai ir lietuviams tremtiniais. Įvairiomis progomis Ekscelencija ganyt. laiškais kreipiasi į tautiečius stiprindamas jų tikėjimą, ragindamas nepalūžti varguose, skatinamas išlaikyti lietuvių ir gražius lietuviškus papročius, visuomet tikėdamas, kad tėvynė atbus. Kada tik galėdamas, jis tariasi su savo pagalbininkais, tremtyje gyvenančiais vyskupais Dr. V. Brizgiu ir Dr. V. Padolskiu.

Kad lietuviai jaunuoliai ir jauni kunigai turėtų galimybės pasišvęsti gilesnėms studijoms Romoje, jis 1945 m. Amžinajame Mieste įsteigė Šv. Kazimiero Kolegiją. Organizuodamas tremtinių materialinę paramą, jis įsteigė lietuviškąją Caritas. Jo širdžiai buvo didelis džiaugsmas, kai Šventasis Tėvas 1948 m. paskelbė Šv. Kazimierą Lietuvos jaunimo Globėju ir Pavyzdžiu. Jis rašo: "Šiais sunkiais laikais tas prižadintimas mums, mūsų jaunimui ir visai mūsų tautai turi nepaprastą reikšmę. Šv. Kazimieras, dangiškasis Lietuvos globėjas, savo tikėjimu ir krikščioniškomis dorybėmis švietęs savo laiko katalikams, buvo pakeltas į šventųjų skaičių. Šiandien mes turime matyti jame skaisčiai spindinčią kelrodę

Redaguoja vyr. sktn. B. Dainutis

P.L.S.S. BROLIJOS VADIJA

ruošia planus kuo iškilmingiausiai paminėti lapkričio mėn 1 d. mūsų Sąjungos 35 metų sukaktį. Ta proga Vadija kreipiasi į visuomenę, prašydamą tam paramos bei sugestijų. Visame pasaulyje tą dieną įvyks Visuotinė Brolijos sueiga.

JUBILIEJINĖ STOVYKLA NIAGAROJE

Lietuvos Skautijos 35 metų gyvenimo sukakčiai atžymėti š. m. birželio mėn. 30 — liepos 5 d. Queenstone, Ont. prie Niagaros krioklių suskrido JAV ir Kanados rajonų vyresnio amžiaus skautai ir skautės bei jų vadovai-ės. Viso per 400 stovyklautojų. Stovyklos buvo atskirai. Sesėms vadovavo vyr. sktn. M. Barniškaitė, broliams vyr. sktn. K. Grigaitis. Stovykla praėjo kenčiančios Tėvynės prisiminimui ženkle, kas dar labiau suglaudė gretas. Širdyse liko troškimas po 5-rių metų Tautinę Stovyklon rinktis Panemunės šiluose. Stovyklos uždarymo lauzė dalyvavo tūkstantinė svečių minia iš Kanados ir JAV. Stovyklą laiškais sveikino J. E. vysk. V. Brizgys, vysk. V. Padolskis, Pirmijos Pirmininkas vyr. sktn. V. Čepas ir daugelis kitų.

TORONTO JURŲ SKAUTAI PERPLAUKĖ ONTARIO EŽERĄ

Toronto jūrų skautai jachta "Nida" š. m. liepos mėn. 30 d. pasileido per Ontario ežerą, pasiekdami Rochesterį (JAV). Plaukė vyr. valt. G. Kačianauskas, vair. M. Slapšys, vair. V. Valaitis, jūrų sk. kand. V. Mašalas ir pats Jūrų Skautų Skyriaus Vedėjas jūrų sktn. Br. Stundžia, vadovavęs tai — kelionei. Kelio padaryta 220 jūrų mylių. Ant vandens išbūta apie 50 valandų. Rochesterio skautai torontiškius iškilmingai sutiko. Tai pirma tokios apimties išveijos jūrų skautų kelionė.

MUSŲ VADOVAI IRGI DALYVAVO

Tarptautinio Skautų Biuro Direktori Dame Leslie Whatley pagerbti š. m. rugpjūčio mėn. 15 d. įvykusioje arbatėlyje mūsų skautus atstovavo Rajono Vadas vyr. sktn. A. Krausas ir sesės: psktn. D. Giedraitytė, v. s. vyr. sktn. A. Rubaževičiūtė, v. s. t. n. vyr. sktn. I. Laisvėnaitė ir psktn. D. Lazutkaitė. Arbatėlės metu gerbiamoji viešnia padarė įdomų pranešimą apie lankytojus kraštus. Dame Leslie Whatley Viktorijos skautų Chief Commissionerius C. Roy Nichols, mūsų skautės sveikindamas įteikė tautinių raštų juostą ir palinkėjo susitikti laisvoje Lietuvoje.

MELBOURNO SKAUTAI REGISTRUOJASI VIKTORIJOS SKAUTŲ SĄJUNGOJE

Tarptautinio Biuro Direktorės garbei suruoštoje arbatėlyje Rajono Vadas vyr. sktn. A. Krausas aptarė privačiam pasikalbėjime su HQ Commissioneriumi G. A. Sheldricku mūsų skau-

žvaigždę, kuri mus vestų šio gyvenimo sunkiais takais į amžinosios laimės tėvynę". (Ganyt. laiškas 1948.10.23).

J. E. Min. St. Lozoraitis gražiai pastebėjo 1948 metais Arkiv. Skvireckui Romoje švenčiant 75 m. amžiaus sukaktį, jog "Jubilato darbas, kuris yra žinomas visai lietuvių tautai, yra lyg graži atskleista knyga: iš tos knygos puslapių spindi ir Evangelijos dorybės, ir visuomenininko patyrimas, ir mokslininko išmintis". Pritardami tiems žodžiams, pagerbiame Jubilata kaip vieną didžiausių Lietuvos sąnų ir kartu prisimename jį maldose, prašydami Augščiausiąjį Viešpatį, kad teiktų jam sveikatos ir leistų sulaukti tos dienos, kada visiems bus galima grįžti į laisvą tėvynę, kur jis vėl galėtų vadovauti Arkivyskupijai ir Metropolijai.

Kun. P. Jatulis

tų registravimosi klausimą. To pašnekėsio išdavoje šio mėn. pradžioje Rajono Vadas drauge su Brolijos Vadeiva, kuris drauge eina ir vietos tautininko pareigas, psktn. J. Makuliu apsilankė Viktorijos Skautų Štabe ir, po sekmingų pasitarimų su com. G. A. Sheldricku, nutarė Melbourne esančius mūsų skautus registruoti. Mūsų skautai ir toliau dėvės savo uniformas ir savistoviai tvarkysis savo viduje.

KURIAM TIKSLUI?

Norėčiau čia paliesti mūsų spaudoje retkarčiais pasitaikančias žinutes, kurios esmėje būdamos menkos reikšmės, paduodamos spaudon su perdėta tendencija.

Labai gerai yra supažindinti skaitytojus su kultūriniais pasireiškimais ir įvykiais, (jiems dažnai mažai vietos yra skiriama), bet dažnai skaitytojai vietoj objektyvias informacijas yra klaidinami ir jiems yra brukami kažkokie netikri vaizdai.

Pav. Atsilanko kurį salę pažiūrėti vaidinimo trys šimtai žiūrovų. Po kiek laiko skaitome spaudoje, drašiai parašyta, — atsilankė žiūrovų per penkis šimtus, ir t. t.

Šio laikraščio rugpjūčio 26 d. (17nr) skaitome Pauliaus Rūtenio straipsnelį: "Dail. A. Rūkštelė rinktinė meno parodoje". Čia Paulius Rūtenis, blogai pasitarė dailininkui, rašydamas: "Dail. A. Rūkštelė akvarelė "Medžiai" (Gum trees) meistriška technika, įdomiame kolorite patiekia žiūrovui šių artistiška nuobodžių medžių charakterį, tuo pačiu lyg įprasminamas juose nuobodoką Australijos gamtą".

Niekur neteko girdėti, kad tie medžiai (Gum trees) būtų nuobodūs, priešingai, jie yra labai įvairūs, įspūdingi ir artistiški. Išėitų, kad ne tie medžiai yra nuobodūs, bet ta "medinė akvarelė".

Gamtos nuobodumas susidaro kai perdaug yra vienos rūšies medžių ir kai ji nepajavainama kitos rūšies medžiais arba kitais kraštovaizdžio elementais.

Iš viso negali būti tokio dalyko kaip kad "artistiška nuobodus" dailinė kūrbyje. Dailininkas visada kuria, kas jam įdomu, pasirenka objektus, kurie sujudina kaikuriomis savo savybėmis. Tik, kai kurie dailininko kūrybos objektai gali būti "žiūroviškai nuobodūs", arba pati kūryba gali būti nuobodi.

Šių medžių, kuriais australai taip didžiuojasi, (jeigu tas ką nors reiškia) charakterį "įdomiame kolorite" žiūrovams patiekė australų dailininkas Streeton daugiau kaip prieš 50 metų ir jis tuo tikrai yra nusipelnęs, bet atsiranda dailininkų, kurie ir dar ir dabar teplojasi po tą patį "koloritą".

Be to, dar Paulius Rūtenis rašo: "laikraščio "Advertiser" meno kritikė teisingai pastebėjo, kad akvarelės atkreipia didesnį dėmesio", ir tuoj pat paminėti dail. Rūkštelės akvarelę, tuo sudarydamas klaidingą įspūdį Tas gi nereiškia, kad visos akvarelės atkreipia dėmesį, tik keletas, kurios kartu su premijuotąja ir buvo paminėtos spaudoje.

Dail. Rūkštelė turi ir geresnių darbų, kurie ten nebuvo išstatyti, tad kam apie tą darbėlį kalbėti kaip apie kokį šedevrą. Užtektų paminėti, kad toks ar toks darbas buvo išstatytas tokioje ar tokioje parodoje, o visą kitą atitinkant darbo vertei arba faktiškoms atsiliepiamams spaudoj ar kur kitur.

Pagaliau kuriam tikslui beprasmis pasakymas, kad nuobodoka Australijos gamta įprasminta nuobodžiais medžiais.

Leonas Žygas

REDAKCIJOS PADĖKA

Jūsų bendradarbiui

Pranui Pusedešriui,

papuošusiam gražiomis vinjetėmis šį AL numerį, nuoširdžiai dėkojame.

Redakcija

LITERATŪRA MOKSLAS MENAS

Reikšmingas kultūrinis įvykis

(Lituonijos jubiliejinis koncertas)

Tautos šventės išvakarėse rugsėjo 5 d. Adelaidėje praskambėjęs vyrų choro koncertas pasiliks atmintiniu šių metų kultūrinio įvykiu. Atjaunėjęs, gavęs naujo kraujo šisai gajus dainininkų vienetą viltigai nuteikė klausytojus, užkrėtė entuziazmu dvasiniai bepavargstaničius tautiečius, dar sykį parodydamas, kad ir šiose sąlygose galima kūrybiškai susidaryti, jeigu tam atsiranda energijos ir pasiaukojimo.

Be to, koncertas uždėjo 25 metų pjūties vainiką dirigentui V. Šimkui, be poilsio tarnaujančiam dainos menui ir mūsų visų džiaugsmui.

Zemaitijos girių šlamesio užkerėtas, V. Šimkus jaunas išklydo į žmones, ieškodamas priemonių, kaip savo tėviškės garsams suteikti muzikinius pavidalus, nuklydo į mūsų pajūrio sostinę Klaipėdą, mokėsi, stėjo organizuoti choras, anksti suradęs sau tikrą pašaukimą. Pagėgiai, Tauragė, Vilnius, pasikui tremtis, Vokietijos stovyklinė klaiškuma, — V. Šimkus vis neša dainos sargybas, kovoja ginklu, kurio jam negali išmušti iš rankos joki sukurtimai. Wuertburgo stovyklos dulkėse užuot besipešęs konservų dėžučių dalybose, suorganizuoja dainų šventę, kurioje sutelkia virš 400 dainuojančių lietuvių. Perplaukęs tris vandenynus, tik ką iškėlęs koją antipodų krašte, pirmiausiai iš medinės skrynios išsitraukia dirigento lazdelę ir, susišaukęs geros valios vyrus, pradeda darbą, kurio rezultatus girdėjome šiame koncerte. Sukaktuviniško skeptiška pažiūra į sveikinimus po koncerto ženklina, kad jis pasiryžęs ateityje duoti dar daugiau.

Choras stėjo į sceną su turininga programa, nuo lietuviškų kompozicijų persimesdamas į R. Wagnerį ir Gounod. Į kovą (Raciūno), Gaudžia trimčiai (M. Petrausko), Namai (Strolis) sultingai sutelkė vyriškus balsus, ištraukė iš jų pakankamai spalvų ir jėgų. Baltos gėlės ir Lygioj lankelėj (J. Švedo) pašildė mum artimomis nuotaikomis. Tėviškės medžiai (J. Starkos) ir Mylimai žemei (V. Šimkaus) supurtė iki gelmių mūsų svajonimus, kartais apnešamus naujos aplinkos dulkėmis. Galingu ilgėsiu ir viltimi

prabilo žemė, kurioje taip giliai įleido šaknis ir patsai sukaktuviniškas. Pilgrimai (R. Wagner) ir Kareivių maršas (Gounod) liejosi laisvai, skambėjo visais balsais.

Ištikimosios choro talkininkės p. p. A. Gučiuvienė ir G. Vasiliauskienė solo dainomis ir bendru duetu ne tik tiktai puošė koncertą, bet ir kiekviena sau asmeniškai nusipelnė džiaugsmingo klausytojų įvertinimo. Įdomi V. Jakubėno kompozicija (Žemė kryžių ir smūtkelių) buvo vykęs įvadas koncertui, ypač p. A. Gučiuvienės išgyventoj, perjausuto interpretacijoje. Nuotaikingas, net dabar mums suaktualėjęs Šuberto klajūnas (jį galima pasirinkti tremtinių

Muz. Vacl. Šimkus

himnu) dainininkės buvo apdorotas tiksliai ir jautriai. Traukinys (I. Glinkos) tiesiog stebino mus išpildymo technika ir žaismingumu.

Drąsi, laisva buvo p. G. Vasiliauskienė Rozinos arijoje ir ypač Čigonėje (G. Donizetti), jautėme dainininkės kopimą tobulėjimo laiptais. Abiejų daini-

š. m. rugsėjo 7 d. Sydnejuje Mark Foy's meno galerijoje buvo atidaryta pirmoji Australijos Lietuvių Dailės (Tapybos, Grafikos ir Skulptūros) Paroda. Parodą atidarė Mr. Alistair Morrison, Contemporary Art Society of Australia prezidentas.

Pirmą premiją laimėjo Vladas Meškėnas už pastelę "Studija šeimos portretui", tai atsargiai balansuotas paveikslas su įdomiomis tona kokybėmis, nors ir turįs tam tikro manieriško antrojo savo pastelėje "The Studio" Meškėnas rodo tikrą pajautimą atmosferos supančios jo vaizduojamus objektus ir savo jautrumu pasiekia pilno vieningumo. Abu jo darbai parodo poetinį suvokimą, ypatingai kad juose jaučiasi tam tikra pašaipa. Dail. Meškėnas mokėsi Kauno Meno mokykloje ir dabar dažnai dalyvauja meno parodose Sydnejuje.

Antrąją premiją laimėjo T. Žikaras už skulptūrą "Skausmų kraštas". Čia skulptorius panaudojo seną, byzantišką stilių moderniška darbe, tas ypatingai matyti galvos traktavime.

Trečiąją premiją laimėjo H. Šalkauskas už savo lino raizinį "Trys moterys". Šis darbas yra truputį suprastintas (suprimityvintas), bet turi jausmo ir naivaus grožio.

Vienas iš geriausių darbų buvo A. Marčiulionio gaivališka dramatiška

ninkių duetas Rudens daina (F. Mendelsohn) buvo dauge bendras jų triumfas, nenuilstamas džiaugsmo šaltinis.

Chorui ir solistėms akompanavo prisiekęs Lituonijos pianistas p. J. Gavenlock.

Vietoj sukaktuvinių linkėjimų mes pasižadėkime remti savo chorą, pagerbkime vyrus, kurie bet kokiomis sąlygomis veržiasi tobulėti ir kuri. Lietuvis tol yra gyvas, kol jis dainuoja, kol klauso kitus dainuojant, nutilis daina — nebus jau nieko. Iš atsilankiusiųjų skaičiaus galima spręsti, kad dalis Adelaidės lietuvių jau... Na, bet nevadinkim daiktų tikrais vardais!

P. Andr.

PIRMOJI AUSTRALIJOS LIETUVIŲ DAILĖS PARODA

MOKSLO — TECHNIKOS NAUJIENOS

JUODMARGIS ARKLYS IR TRIKOJIS GAIDYS.

Mato Grosso žemės ūkio ir gyvulininkystės parodoje, suruoštoje Campo Gradyje, šių metų gegužės 24 dieną buvo išstatytas arklys "konfeti" ir arklys su trimis kojomis.

"Konfeti", liesas arabų veislės arklys, užaugintas Lagojinės fazendoje, yra taip skaudžiai juodmargis, kad juodieji plekiai baltoje spalvoje tiesiog žvilga. Keistą gaidį parodoje išstatė miesto gyventojas Ademar Francisco. Ši gamtos išdaiga turi tris kojas ir dvi "išeinamąsias", kurios išmatų pašalinimą atlieka pakaitomis. Šio gaidžio motina yra C. Grandyje. Ji turi keturias kojas ir, kiaušinių dėjimo laikotarpyje, padedanti kas trečią dieną po didelį, visai apvalų kiaušinį. Neseniai ta višta ėmusi sirguliuoti ir parodoje ją išstatyti savininkas atsisakė. Vietiniai paukštinkystės specialistai spėjo, kad šie keisti sutvėrimai esą pranašai naujos vištų veislės.

Už trikojį gaidį parodos lankytojai išsiūlė 500 kruzeirų. Didelė paklausa ir keturkojės vištos kiaušiniui.

Šios gamtos išdaigos verčia prisiminti ir kitas. Pernai vienas cirkas vežiojo visą gamtos išdaigų rinkinį: turėjo trikojį gaidį, penkiakojį jautį, keturkoją antį, mažutę, trijų-keturių sprindžių, karvę ir kt. G. S. Paulyje laikraščiai neseniai įdėjo paveikslus vienos trikojės vištos, kuri dedanti po du kiaušinius: vieną baltą, kitą — mėlyną. (Z)

ORAS EINA ŠILTYN

Per paskutines kelias dešimtis metų pastebėta, jog oras palaipsniui eina šiltyn visuose žemės rutulio kampuose. Be to oras darosi sausesnis.

Šį klausimą aiškina dr. Gilbertas N. Plass, Baltimorės Johns Hopkins Universiteto profesorius Amerikos Geologų Sąjungos susirinkime Washington. Fabrikai, traukiniai, garlaiviai ir lėktuvai, vartodami kurui anglį, naftą, gazoliną, paleidžia oran daugybę anglies dvideginio dujų, šešis tūkstančius milijonų tonų per metus. Taip metai po metų ir daugėja ore anglies dvideginio.

Tuo būdu dujos sudaro vis storesnį apsiautalą ore aplink žemės kamuolį. Dvideginio dujų sluogsnis perleidžia saulės spindulius iki žemės paviršiaus, bet prilaiko spindulius nuo "išgaravimo" atgal į dausas.

Tos dujos veikia panašiai, kaip stiklinis stogas šiltnamyje, kur po stiklais auginamos daržovės ir gėlės.

Dabar fabrikai, traukiniai ir kt. paskleidžia tiek minimų dujų, kad per 100 metų padaro orą pusanatro laipsnio šiltesnį. Bet dujos kuopiasi taip, kad 2080 metais jų kiekis būtų jau antra tiek didesnis, negu dabar. Taigi oras galėtų pašiltėti trimis iki keturių laipsnių.

O kuomet oras arti žemės eina šiltyn, tai labiau šildo ir išstius debesis. Mažėja šilumos laipsnio skirtumas tarp apatinės debesų dalies ir vėsesnės viršutinės dalies. Be to, dujos trukdo šilumos išgaravimą iš viršutinės debesų dalies į dausas, kas šaldytų ypač viršutinės debesų dalis.

Jeigu viršutinė debesų dalis būna žymiai šaltesnė už apatinę, tai sparčiai keičiasi oro srovės pačiuose debesyse;

(Perkelta į 8 psl.)

*****
— Dėl Dievo meilės, kas?
— Susizadėjau su ponu Andergest!
Motina, lyg žado netekusi, vėl paklausė:
— Susizadėjusi? Su Andergest? Juk tik vakar susipažinote? Nu ir kaip visa taip greitai? ...
Erika spinduliavo.
— Aš jam papasakojau vieną išgalvotą nuotykių ir jam labai patiko!

Išvertė V. T.

DU VIENOJE VALTYJE

J. H. Roesler

Vries Andergest papusryčiauo šiandien anksčiau negu visuomet. Tylus ir šiltas lietus linojo terasoje. Toks oras ir dar šviesiai žalsvas ežero paviršius — tik vienišam meškeriojui! Andergest jau norėjo atsistoti ir lengvu nusilenkimu atsiveikinti su kitais viešbučio svečiais, bet tuo tarpu prieš jį išdygo jauna moteris.

— O ar manęs neimsite kartu su savim?

— Kartu su savim? Kur?

— Į ežerą! Aš ir savo meškeres turiu čia pat!

— Mielai! — atsakė Andergest.

Jokio malonumo nenumatė Andergest ir prisiminė tik, kad jos vardas yra Erika ir kad vakar vakare pašoko keletą šokių su ja. Gal tik toks atsitiktinumas kad ji su savo tėvais sėdėjo visiškai netoli jo stalo! Net ir tokiu atveju, jei Erika būtų jo svajonė, Andergest nemėgo meškerioti kartu viename laivelyje su moterimi, tačiau ši kartą su malonia šypsena paaiškino:
— Su malonumu! Važiuojam! Einam ...

Dvi valandos praslinko laivelyje. Sumerktos meškerės liūdnei kybojo vandens paviršiuje ir kažkas neramaus jautėsi abiejų tylėjime. Vries Andergest pagaliau išdrįso paklauskamas:
— Mėgstate žvejoti?
— Ne! — atsakė Erika.
— Ne?

— Nepatinka man meškeriojimas!

— Tačiau ...

Erika atsilošė juokdamosi ir tarė:

— Kodėl jūs žiūrite į mane nustebęs, ponas Andergest? Ar jūs tikrai tikite, kad aš meškerioti išvykau su jumis į ežerą?

Erika perbraukė ranka ant kaktos nusvirusius plaukus.

— Jūs esate puikus žmogus ir man iš karto patikote. Galbūt jūs daug išmanote apie meškeriojimą, tačiau moterų ir jaunų mergaičių jūs visiškai nesuprantate!

— Aš netikiu, bet mano motina tiki!

— Jūsų motina?

— Taip! Mama nori, kad aš ištekėčiau ir štai todėl šią vasarą mes čia atvažiuome. Tuo metu jūs pasitaikėte ir mano motinai iš karto labai patikote! Jūs esate turtingas, o mes nieko neturime. Argi neaišku, kad motina man tuoj nupirko meškeres ir liepė eiti kartu su jumis meškerioti?

— Jūs suprantate reikalą?

— Tai kodėl taip nedarote? Kodėl jūs man visas susitarimo paslaptis pasakote?

— Todėl, kad ...

— Kodėl?

— Kadangi aš savo laime neti ... aš kitaip tikėjau ... aš galbūt esu dar per kvaila ir tikiu meile ...

Nuleido galvą ir lengvas rausvumas nudažė jos kaktą.

— Gaila!

— Kodėl?

— Gal planas būtų pavykęs!

siai to nebūčiau sakiusi!

— Reiškia, aš nepatinku jums?

— Patinkate! Net ir labai, nuo pat pirmos valandos; tačiau aš netikiu, kad šandien kas nors vestų mergaitę vien tik todėl, kad su ja buvo išvykęs meškerioti! Mamos planai jau yra iššę iš mados, bet visus pasiruošimus šiuo reikalu jau yra atlikusi! Ar matote ten aną kalmelį? Ten po medžiu sėdi pasislėpusi motina ir seka mus! O ten štai tarp nendrynų esančioje pašiūrėje tėvas laukia! Pagal susitarimą, jei nieko gero neišeis, aš privalau lygiai dvyliką valandą, pradėjus mušti kalnų varpams, iškristi iš valtys į vandenį. Jūs mane gelbėsite, aš savo rankomis jus apkabinsiu ... tėvas su motina pribus laiveliu ... žinote, visa padėtis ... Jūs suprantate reikalą?

— Jūs suprantate reikalą?

— Tai kodėl taip nedarote? Kodėl jūs man visas susitarimo paslaptis pasakote?

— Todėl, kad ...

— Kodėl?

— Kadangi aš savo laime neti ... aš kitaip tikėjau ... aš galbūt esu dar per kvaila ir tikiu meile ...

Nuleido galvą ir lengvas rausvumas nudažė jos kaktą.

— Gaila!

— Kodėl?

— Gal planas būtų pavykęs!

— Melo priedangoj? Niekad!

Andergest apkabino ją ir priglaudė

labai įdomus medžių pavaizdavimas. Tai vienas tikrai stiprus menininkas dabar reprezentuojąs Adelaidę.

Toliau pažymėtinas Ratas-Rataiskis. Jo medžio raiziny "Laivas" buvo ypatingai stiprus, tik gal kiek per šaltas. Kitas labai malonus jo kūrinys buvo "Emu" pagal aboriginų motyvus. Atrodo, kad Marčiulionis ir Ratas-Rataiskis neturėjo galimybės išsiusti savo geriausių darbų arba kitos aplinkybės neleido pasiekti to menko atpildo — premijos.

Vaičiatis pasirodo kaip labai geras piešėjas ir macabre mylėtojas.

Bistrickas įdomus savo neįprastomis spalvomis. Jam taip pat tenka didžiausia garbė už šios parodos suorganizavimą.

A. Šimkūnas pasirodo kaip pajėgus iliustratorius.

Bendrai paroda turi daug įvairumo. Labai gerai yra pamatyti seną stilių, kabantį šalia naujo. Darbai rodo, kad daugelis dailininkų yra jautrūs naujai Australijos aplinkai ir ją įdomiai interpretuoja. Nors parodoje ir nėra šedevrų, bet yra daug gerų darbų ir daug jausmo. Paroda aiškiai parodo, kad lietuviai su savim į Australiją atsivežė daug gero ir čia meno mėgėjui yra daug ko pasimokyti ir pasigrožėti.

Problematikų kūrinių mažai. Parodoj jaučiamas daugelio dailininkų nežymus jausminis palinkimas į ekspresionizmą, kuoj ji daugiausia skiriasi nuo australų dailininkų panašių parodų. Pagal Australijos standartą daugumas darbų yra vidutiniški savo pasiekimais, jei bent rodo talentą. Grafika, atrodo, pralenkia tapybą.

Tarp kitko, vienas iš Sydnejaus kritikų sako, kad kaž kaip juntama, jog šių lietuvių dailininkų kraujuje yra daugiau literatūros, kaip plastinio meno pradų. Net ir jų pavardės jam skamba labai poetiškai.

"Mūsų Pastogė" paminėjo, kad ši paroda yra svarbiausias ir prasmingiausias ligi šiol Australijos lietuvių gyvenime įvykis.

Beorganizuojant parodą Bistrickui talkininkavo Šalkauskas, Šimkūnas, V. Janavičius ir kt.

Būtų labai gera, kad ALB Apylinkių Valdybos būtų pajėgios šią parodą parodyti ir kituose miestuose.

Kol kas yra manoma tokias Australijos ir Naujosios Zelandijos lietuvių dailininkų parodas rengti kas metai vis kitose vietose.

(Pasinaudota "The Sydney Morning Herald" ir "Daily Telegraph" meno kritikomis).

Leonas Žygas

prie savęs.

— Ką jūs darote?! Motina dar pamatys! — spyrsi Erika ir Andergest pabučiavo jos raudonas lūpas.

— Mama tegul galvoja, kad jos planas pavyko! Aš džiaugiuosi sutikęs tokį garbingą žmogų ir jei jums neatrodo perdaug juokinga, aš norėčiau paklausti ar sutiktumėt būti mano žmona? ...

Su nekantrumu laukė tėvas ir motina viešbutyje sugrįžtant Erikos. Erikai pasirodžius terasoje, motina pribėgusi paklausė:

— Mes jau buvom labai susirūpinę tavim, Erika! Kur tu buvai?

— Ežere! Meškeriojau su ponu Andergest!

— Su Andergest? Ar tik ne tas pats, su kuriuo vakar šokai?

— Tas pats!

— Ar jis tave kvietė?

— Aš pati pasisiūliau, mama! Jis man patiko!

Motina susijaudinusi purtė galvą:

— Tai šių dienų mergaitės! Mes jau susirūpinom, kad tik kas tau neatsitiktų!

— Jau atsitiko, mama?

Easy English

Saturday, 19th September, 1953

Easy lesson number thirty-eight (38)

PAUL: Coo-ee!
 JOHN: Hullo, there! Coming in?
 PAUL: I must post this letter first. I'm going to the post office.
 JOHN: Well, will you come and help me in the garden then?
 PAUL: O. K. I won't be long.
 MARY: I'm watering the small plants in the boxes, John.
 JOHN: The boxes of seedlings in the garage?
 MARY: Yes. You're going to water the garden for me, aren't you?
 JOHN: Yes, of course I will. But Paul will be back from the post office soon and he'll help. So I've time for a smoko.
 MARY: Aren't you thirsty? I am. It's such a lovely warm day. There's some very cold lemonade in the refrigerator.
 JOHN: Let's have some. I'll bring it out here.
 MARY: Thanks, JOHN.
 JOHN: Here's the lemonade.
 MARY: Let's sit here.
 JOHN: These chairs are comfortable.
 MARY: H'mmm! That's better!
 JOHN: What a thirst! The lemonade's home-made, isn't it? It's a first-class.
 MARY: Yes. Mine! ... Yes, these chairs are comfortable. I like sitting here on the verandah when it's warm. Gardening's very hot work. Still — it's not so bad as washing. All that washing on Monday morning! That's the bad day, Monday!
 JOHN: Yes, I bet it is. Here's Paul.
 MARY: I'll bring some lemonade for

him. Then you can water the garden. Oh, there's a glass for him here. That's good.

PAUL: Good morning, Mary! This is a nice big verandah. I always like it here.
 JOHN: But we are going to work hard this morning, my friend! We're going to water the garden ... and probably cut the grass.
 MARY: Not yet! Sit down, Paul, and have a drink. This is my lemonade. I think you'll like it.
 PAUL: Ooh! What a comfortable chair. I won't do any work today! I'll sit in this armchair and drink Mary's nice lemonade.
 JOHN: That's what you think!
 MARY: They are new chaire, Paul. Do you think they are really good?
 PAUL: I think they're wonderful, Mary! I can rest my head on the back. I like a chair with a long back. I like to rest my head.
 JOHN: I think you are very lazy, Paul!
 PAUL: Lazy?
 MARY: That means — you don't like to work!
 JOHN: Hurry up! Drink that lemonade.
 MARY: John! Stop! You are lazy enough for ten men! Look at you — sitting there smoking for half an hour.
 JOHN: Never, Mary! Not a second more than five minutes!
 PAUL: Second?
 MARY: Sixty seconds in one minute.
 PAUL: And sixty minutes in one hour. I remember, Mary. Well, I think we must start.
 JOHN: O. K.
 MARY: The chairs won't run away! They'll be here on the verandah this afternoon too!
 JOHN: All right, Mary!
 PAUL: Well? What are we going to do first?
 JOHN: We're going to water the garden. We must bring the hose round here.
 PAUL: Oh, what a beautiful red hose! It's a new one. Where's the old hose?
 JOHN: There (near the garage).
 PAUL: John? Oh, dear, it's hard to say! This hose and that

hose — no! This hose is different, this new hose. It's not ...

JOHN: Oh, I understand, Paul. Listen to this: "The new hose is made of plastic. The old hose is made of rubber."
 PAUL: That's it, John. "It is made of" — I want that so often. It is made of ... My suit is made of —?
 JOHN: — wool. Good Australian wool from one of our 100,000,000 sheep!
 PAUL: Good. The shoes on my feet are made of —?
 JOHN: — leather.
 PAUL: Good Australian leather?
 JOHN: That's right! Fix the hose on to that tap, will you? The tap under the kitchen window. That's it. Screw it round and round. Good! Now, turn the tap on slowly, will you? Thanks.
 PAUL: There's a second difficulty, John. This hose — it works, we work with it ... So what is it ...?
 JOHN: Just a minute, Paul ... O. K. I see what you mean. What is used for? Right?
 PAUL: Right! What is the hose used for? For watering the garden. What is the axe used for? For chopping wood. What is the pen used for? For writing — for writing letters.
 JOHN: Here Paul, you take the hose for a minute. I'm going to bring those small plants out of the garage. I'll put them in the sun, for an hour or two.
 PAUL: Where will I start? This rose bed?
 JOHN: Yes, and then the grass. Here you are.
 MARY: Paul? Look at this!
 PAUL: What is it, Mary?
 MARY: Look, Paul —
 PAUL: Oh! It's made of steel or aluminium, but what is it?
 JOHN: Ow!
 MARY: Oh, Paul! Turn the hose off John! Oh, dear, I'll turn the water off here!
 PAUL: Why, John, you're all wet!
 JOHN: Wet! I'm soaked, and soaked means very, very wet. Paul. What on earth ...?
 PAUL: Oh, John, I am sorry! ... Oh dear!
 JOHN: I'll say!
 PAUL: I'm not very good in a garden. But, Mary, what is that used for?
 MARY: For cooking, Paul. It's a pressure cooker. It will cook a big dinner, in about twenty minutes!
 JOHN: No! Honest?
 MARY: Willie: Our cat has kittens!
 Jimmie: What'd you expect her to have?
 * * *

Gerbiami "Australijos Lietuvis" KRAMTYTOJAI!

Kada visi Australijos radijai springs-ta daina "Tell me a story", negalėda-mas užmigti ir aš dažnai pagalvoju apie savo istoriją, kurią šiandien ir no-riu papasakoti Gerb. laikraščio kram-tytojams. Sakau "kramtytojams", nes keliskart girdėjau trumpačius šne-kančią, kad laikraštis skaudžiai tam, ar anam įkando, buvau patikęs, kad laik-raštis gali kandžiotis, bet gerai apžiū-rėjęs atsiktikinau į mano Kontorą pa-klivusį vieną laikraščio numerį, įsiti-kinau, kad laikraštis yra iš tų sutvėri-mų, kurie ne tik dantų, bet ir jokių nas-rų neturi, taigi, kandžiotis, mano įsiti-kinimu negali, o jeigu trumpačius kalba apie kandžiojimus bei įkandimus, matyt, jie bando laikraštį kramtyti. Kartą, ilgai nesulaukęs nieko "kopūst-lapiams" bandžiau ir aš pakramsnoti. Žinoma, iš bado galima gomurį apgau-dinti, bet tas maistas, matyt, tinka tik trumpačiusams, nes mano virškinimo padargai nelabai nori tokio daikto į savo vidų įsileisti. Tiesa, pakramtęs įsi-tikinau, kad kiekvienas laikraštis turi savo specifinį skonį, o kai kurių prie-skonis yra labai panašus į krienus bei prisvilusią smalą.

lakraščio Kramtytojams pasismagini-mui patiekti.

Užsiminiau savo paveikslą ir neiš-kenčiu nepasigyręs, kad aną dieną, man beruošiant prie "A. Lietuvis" savo kontorą, atėjo kažkoks tipelis ir mane norėjo nufotografuoti. Gerai, kad laik-raščiuose buvau skaitęs, jog miestuose pasitaiko tokių, kurie vietoj fotografava-gę, iš aparatų smala apipurkščia. Ne, sa-kau, fotografuoti, tai aš nesileisiu. Ta-da trumpačius tipelis mane su juodu ant balto nutepliojo. Išėjo lyg ir panašus į kažkokį mano prodiuduką, bet ir trumpačiusai mėgsta savo prosenelių nuveiktus darbus sau priskirti, o aš tik panašum paveikslė, kurį Redaktorius vistik sutiko įdėti į laikraštį.

Ne, dar turiu papasakoti apie Redak-torių, o tik paskui imsiuosi už savo is-torijos. Žinote, su Redaktorium esu pa-žįstamas jau pluoštas metų, geriau pa-sakius, nuo to laiko, kai jis vieną dieną ėmė ir pasistatė palapinę prie mano prosenelių (kurie katgoringinkais niekad nebuvo!) kastos olos, kurioje aš gyve-nau. Ir tol naktimis tarškino, kol aš, išvestas iš kantrybės, kartą pasiryžau pažiūrėti ką jis ten veikia. Nedaug ką supratau, kas ten buvo daroma, tik daug vėliau, kai mes susibūčiuliavom, paaiškėjo, kad tada buvo rašomi pir-mieji "A. Lietuvis" numeriai. Kelis-kart ir aš, jo priešnektas parašiau šį tą eiliuoto, nes bušuose negi proza galima rašyti, bet dabar prieš keletą dienų, ga-vęs telegramą atvykau iš bušų į miestą ir penkių metų sukaktuvių proga pasi-rašėm tokį kontraktą.

"Aš Mr. Ilgausis pasižadau "A. Lie-tuviui" kiek galėdamas bendradarbiau-ti ir skaitytojams patiekti savo raštus su tokia tolerancija, kokią parodė Red-aktorius asmeny trumpačius man il-gausiui". Redaktorius iš savo pusės pažadėjo: 1). nemokamai leisti įsisteig-ti man nuosavą kontorą prie "A. Lie-tuvis"; 2). be jokios cenzūros leisti man naudotis Redakcijos krepšiu atmes-ties (ar nukriusiams) raštams; 3). perduoti man (be taksos) gerb. Kram-tytojų atsiųstas auksas kopūstlapiams, ir 4). "A. Lietuvis" įvesti pastovų mano raštams skyrų.

Ta, ta, gerbiami Kramtytojai! Spaustuvės mašina jau pradėjo savo triukšmingą gimnastiką. Neturiu laiko pažiūrėti, ar aš parašiau žadėtą istori-ją, skubu į spaustuvę atiduoti šį ilga-ausišką šedevrą ir ... dar šį tą.

Mr. Ilgausis.

Malonus draudėjas

Jeį jau aš taip sapnuoju

Draudimo agentas ūkininkui:
 — Mes nemokėsime už sudegusią daržinę pinigais, bet pastatysime tams-tai naują.
 — O tai puiku. Ar jūs visada taip da-rote?
 — Taip, visada.
 — Tai puiki draudimo firma. Tai gal galėtumėt apdrausti ir mano žmoną? ...

Poniutė skundžiasi draugei.
 — Žinai, aš įsiutus ant vyro ir neži-nau ką čia padarius. Pereitą naktį sap-navau, kad prie jo taip kibo tokia blond-inė, o jis tik šypsoji, toks malonus ...
 — Bet juk tai tik sapnas tebuvo.
 — Taip, sapnas! Bet jei jis jau toks mano sapnuose pasirodo, tai koks jis yra savtuosiuose ...

(Tėv. Žib.)

Nėra kaip pareikšti dėkingumą

Ligoninėje atgauna sąmonę iš upės ištraukta moteris. Apsidairo ir prisī-mena kas įvyko. Ji nuslinko nuo augš-to kranto į vandenį, grūmėsi su srove ir neteko sąmonės.

— Tai aš išgelbėta?
 — Taip, Tamsta išgelbėta. Tik pra-šau išlėtis, ir nesijaudinti, — atsako budinti sesutė.
 — Kur mano išgelbėtojas, kur iš-gelbėtojas? — šaukia ligonė.
 — Čia apačioje, sode.
 — Aš už jo ištekiūsi.
 — Bet tai neįmanoma.
 — Kodėl? Ar jis jis vedęs?
 — Ne. Bet tai didelis Rudis bernardi-nas ...

Žem. Saksonijos Vidaus Reikalų

M-ja raštu įspėjo Vokietijos Krašto Valdybą, kad Diepholzo stovykla nu-matoma panaikinti, kadangi ji bus pa-naudota vakarų gynimosi reikalams. Ministerija prašo konkrečiai pranešti apie gimnazijos kėlimo datą, apie gy-ventojų išsikėlimo apimtį ir prašo kėli-mosi darbus paskubinti.

Nors naujųjų namų vidaus perstaty-mas ir įrengimas neužbaigtas, gimnazi-ja ruošiasi keltis į naują vietovę jau rugpjūčio mėn. pabaigoje, tuo tarpu mokinius ir mokytojus vargingai sutal-pindama esamos patalpose.

MOTOCIKLAI!
 MOTOCIKLAI!
 MOTOCIKLAI!

Jeigu Tamsta galvojate pirkti motociklą, tai būtinai turite už-eiti pas Loefflerį, kur Tamsta galite pasirinkti iš 100 vartotų mašinių arba gauti bet kokios markės naują motociklą.

Daugelis lietuvių jau važinė-ja pas Loefflerį pirktais moto-ciklais ir naudojami ypatingai lengvomis išsimokėjimo sąlygo-mis.

MOTOCIKLAI!
 MOTOCIKLAI!
 MOTOCIKLAI!

LOFFLER'S

MOTOR CYCLE RESALES
 41 Gouger Street
 ADELAIDE
 TEL. C 1785

DANTŲ CHIRURGAS
 J. H. CUNNINGHAM

Oxford Chambers
 192, North Terrace, Adelaide
 Telef: W2036
 Specialybė: aukso karūnėlės ir aukso tilteliai
 KALBAME VOKIŠKAI

Sutaupysite, pirkdami tik gera preke

PIRKITE BATUS BET KURIOJE FIRMOS

"EZYWALKIN Ltd."

90, Rundle St.
 Port Pirie
 Port Lincoln
 Mount Gambier

KRAUTUVĖJE

Port Adelaide
 Hindmarsh
 Unley Road
 Hindley Street
 Gouger Street

KIEKVIENOS POROS BATŲ PATVARUMAS GARANTUOTAS

JEIGU JUMS REIKALINGAS VERTĖJAS

— pagelbėti pirkinėjantis —

KLAUSKITE KURĮ NORS MUSŲ PARDAVĖJĄ

Jis nurodys jums Naujųjų Australų Pirkinėjimosi Biurą.
 Ten jums bus suteikta pagalba Jūsų gimtąja kalba

P A S

John Martin and Co. Limited

The Big Store Rundle St. Adelaide

WAGES AND PRICES IN LITHUANIA

At present the average monthly income of an unskilled worker in Lithuania is about 400 rubles. Shockworkers and Stakhanovites who overfulfill their work norms can earn as much as 600 or 800 rubles, even though they are unskilled. Mechanics and other specialists can make up to 1,000 rubles a month if they become shockworkers.

The most recent official information concerning wages was broadcast by Radio Vilnius on March 20. At that time the radio reported that an old woman high school teacher had been dismissed with honor and allowed a pension of 300 rubles a month. As pensions usually represent half the regular salary in Lithuania, it can be assumed that the teacher made 600 rubles a month before her retirement.

PRICES

The Lithuanian Communist radio and press very seldom mention prices but on April 1, the day new price reductions were announced, Radio Vilnius and the official paper "Tiesa" (Vilnius), both reported the following story of a housewife shopping at a food store in Vilnius:

"I spent very little, only 25 rubles. And I bought two small loaves of white bread, one-half kilogram of sugar (a little over one pound), one-fourth of a kilogram of butter (a little over one-half pound), 200 grams of tea sausage (less than half a pound), 200 grams of crackers, one lemon, a package of tea and one kilogram of macaroni (2.2 pounds). Now I will have something to put on the table for my family of three. After the price reduction, I will save four days' food in a month."

At the official rate of exchange, 25 rubles equals 6.25 dollars (one ruble equals 0.25 dol.). The same food could be bought for 2.50 dollars in New York City. Therefore, the actual buying power of one ruble in Lithuania is equal to rather than 25 American cents.

The 25 rubles spent by the above mentioned housewife represent an average worker's income for one or two days and would account for two to three hours' pay for an unskilled factory in America. The food actually bought amounts to no more than a few sandwiches, some macaroni and tea.

EUROPEAN REACTION TO GERMAN ELECTIONS

Early reactions in Bonn and other capitals of free Europe to the German elections call Chancellor Adenauer's smashing victory a triumph for the cause of European unity and Western defense.

In Bonn, Chancellor Adenauer himself told a news conference that the results clearly show that "an overwhelming majority of the people approve of the Coalition government's policies of the last four years, especially its efforts toward European unity." He added that his election victory is also strong endorsement of the European Defense Community.

In Rome, a spokesman for the Christian Democratic Government Party hailed the West German election results as a "great victory" for the idea of a united Europe and Atlantic defense.

He said that the total defeat of the

communists and neo-nazis shows that the German people will not follow those who want to lead them into new adventures. The election results, the Italian spokesman said, will further strengthen cooperation between West Germany and the other free nations.

In London, government quarters emphasized that Chancellor Adenauer's victory justified western policy towards Germany. They said the results will strengthen the western powers in their negotiations with Moscow on German reunification.

A Dutch foreign ministry spokesman said that Chancellor Adenauer's triumph will enable him to continue his European integration policy more strongly than ever before.

In Vienna, Chancellor Julius Raab hailed Adenauer's victory as a "great advantage" to Europe generally.

KATRAM NEMALONIAU

Po daugel metų susitinka vienosė vaišėse draugai. "Sakyk, o kas ten kampe stovi per apuokas?" klausia vienas seniai matytą draugą. "Tai mano žmona", atsako paklaustasis. Pirmasis sumišo, atsiprašinėjo, kad jam dabar esą labai nemalonu... "Tu tik pažūrėjai, ir jau nemalonu, tai kas kalbėti apie mane", iš širdies ramino vyras.

PATAIKĖ

"Kaip reikia padaryti, kad kaldamas vinį plaktuku nepataikytum į pirštą?"

"Reikia plaktuką paimti abiem rankom."

TAUPUMAS

Taupusis Miknaitis nuėjo nusipirkti termometrą.

— Reomuro ar Celsijaus — teiraujasi pardavėjas.

— O koks skirtumas?

— Pagal Reomurą vanduo verda prie 80 laipsnių, o pagal Celsijų prie 100.

— Žinoma, Reomuro. Juk galėsiu sutaupyti net 20% anglių.

SIDABRINĖS VESTUVĖS

— Na, kaip vakar operoje? Patiko?

— Taip. Puikiai. Ėjo "Figaro sidabrinės vestuvės".

— Juk opera vadinasi tik "Figaro vestuvės".

— Bet programoje buvo pažymėta: "25-tą kartą".

KIAULĖ NEKALTAS GYVULĖLIS

Rytų Vokietijos vienas ūkininkas savo vieną kiaulę pavadino Malenkovu. Tas iškilo viešumon ir ūkininkas buvo suimtas. Jo laimei byla buvo sprendžiama jau po visų palengvinimų. Ūkininkas teismo buvo pripažintas nenusikaltusiu ir paleistas.

BŪDAVO...

Sodietišky prisiminimų pynė
(Švenčionių apskr., Dūkšto vals.)

(Tąsa)

KUOKINĖJ *)

Kai prabildavo cimbolai *)
Troboj Mačiulokų,
Būdavo, girdžiu iš tolo,
Ir aukštyn pašoku.

Ir armoniką pačiupęs,
Drožiu į kuokinę,
Kur pašėlusiam ūpe
Sukasi sukintis.

Prisitaikiau prie cimbolų —
Grojam šokį dviese.
O žvilgsniu lydziau iš tolo
Rožės galvą šviesią...

Noriu vien tik ją matyti,
Tokią patlią, gražią:
Skrustai žydi, skruostai švyti,
Krauju nusidažę.

Net ir margas jos sijonas
Man labai patinka.
Liemėnėlis neperplonas,
Bet jai viskas tinka.

Bet ji trankos, lyg padūkus,
Sau su Mačiulioku.
Na, ir sukasi, na, ir sukasi! —
Gaila, kad nešoku...

Jau tokia dalia kvailoka
Sodžiaus muzikanto:
Tu pragrajoi, jie prašoka
Vakarėlį šventą.

O pro langus kvapas dvelkia
Diemedžio, rezetų.
Bet bernai, čia susitelkę,
Kojas vikriai mėto.

Kas jiems diemedis, rezetos,
Rūta ir jurginas,
Kai su jais, lyg užkerėtos,
Sukasi merginos.

Dulkėse, šute ir dūmuos
Naminio taboko,
Šokti — vienas malonumas,
Kas su ūpu šoka.

To betrukoi! — Mano Rožė
Su tuo Mačiuliuku,
Ėmė, ir kažkur nudrožė, —
Gaila, kad nešoku...

"Veinias įneša" į vidų

Juozas Mikštas

EAST GERMAN GET FOOD
DESPITE COMMUNISTS

Despite intensified communist controls and reports of more reprisals throughout the zone, hungry East Germans continue at the rate of 20,000 persons per day to make their way into free Berlin to collect gift food parcels made available by American and West German cooperation.

The second phase of the joint food distribution program has entered its third week with a steady stream of East Berlin and East zone visitors flowing through West Berlin's 16 food centers.

Average distribution continues to be three parcels, with East zone residents collecting food for entire families upon presentations of acceptable identification.

Only a few recipients from communities deep in the zone take all of their food with them in fear of either having it taken away by East zone police and communist patrols, or being detected and having to face reprisals in the form of loss of jobs or other terroristic practices. Many in the immediate area, however, are confident of getting their parcels home safely. In the zone around Berlin police checkups have been spotty lately.

Three food seekers from a small village in the Spreedwald area disclosed that crops were very poor in that section of the zone. There have been no changes in harvest quotas. One farmer said that a two-acre tract had yielded only 400 pounds of grain, whereas a normal harvest is double that amount. He was allowed to keep 75 pounds out of which he must save enough for next year's planting. Practically nothing remains to feed a few pigs. Because of the critical food shortage, no one expected to be permitted to slaughter a slaughter a single pig for his own use, as each farmer had been assured.

"We fear we will have neither meat nor lard," one commented. "Neither are we able to make purchases in the high-priced GO (state controlled) stores. As farmers, the only ration card permitted is for sugar."

"The worst that can happen now is that we will be forced from the land because we cannot fulfill our farm quotas. In the meantime we must live, and the food parcels we receive in West Berlin are a big help."

"We have to risk something. Coming to West Berlin for food is just another in the chain of risks that make life in the East zone so unendurable today. For hope we look always to the West."

STEIKIME LIET. KULTŪROS FONDO / SKYRIUS

Lietuvių Kultūros Fondo Australijos Apygardos Valdyba mano, kad lietuvių kultūriniam darbui pagyvinti yra reikalinga išplėsti L. K. Fondo skyrių tinklą. Šiuo metu Australijoje yra tik 4 L. K. Fondo skyriai, butent: Adelaidėj, Geelonge, Melbourne ir Sydnejuje. Naujų L. K. Fondo steigimo reikalingumas ypatingai pasidarė aktualus po to, kai Australijos Lietuvių Bendruomenės Tarybos suvažiavimas 1952 m. gruodžio mėn. 29-31 d. įvykęs Adelaidėj, nutarė, kad Australijos lietuvių švietimo ir kultūrinio darbo vadovavimas pavedamas L. K. Fondui. Manom, kad nėra tikslo aiškinti kokiam dideliame pavojuje šiandien yra atsūdiręs mūsų jaunimas nutautėjimo atžvilgiu. Tuo klausimu jau ne kartą buvo pasisakyta. Tačiau per mažai imamės konkrečių priemonių nutautėjimo vyksniui sustabdyti. Visi sutinkame, kad šeima yra lemiantis veiksnys lietuvių išlaikyti, o vistiek organizuota visuomenė turi ateiti šeimai į talką. Čia turime galvoje steigimą savitgalio mokyklų, jaunimo kursų, organizavimą šokių grupių, chorų, teatro mėgėjų grupių, subūrimą jaunimo į skautus, sporto klubus ir kitas jaunimo organizacijas.

Lietuvių imigracija į šį kraštą užsibaigė, visi jau atliko privalomą 2-ju metų sutartį ir pasirinko pastovią įsikūrimo vietą. Natūraliai susidarė didesnės ar mažesnės lietuvių bendruomenės. Todėl atėjo laikas ir mūsų visuomenės ir kultūrinės veiklai sudaryti pastovesnes veikimo formas. Ligai šiol

mūsų kultūrinė veikla reiškiasi spontaniškai daug kur improvizuojant. Pribrando reikalas paruošti kultūrinio darbo planą keliems metams pirmyn. Tas planas turi būti realus, priderintas prie esamų sąlygų. Kelerių metų patyrimas parodė kokios kliūtys sunkina mūsų darbą ir kokiais dvasiniais ir materialiais ištekliais mes galime bazuoti ruošdami kultūrinio darbo planą ilgesniam laikotarpiui. Viena aišku, kad kultūriniam darbui organizuoti, planuoti, derinti ir vykdyti reikalinga organizacija apjungianti visus šiame krašte gyvenančius lietuvius, kurie lietuvišbės ir tautinės kultūros išlaikymą laiko savo tautine pareiga. Lietuvių Kultūros Fondas galėtų būti toji organizacija. Kad taip galvoja ir mūsų vadovaujantieji veiksniai paduosime čia kelias ištraukas iš VLIKO posėdžio įvykusio š. m. liepos 13-15 d. Reutlingene.

... "Kalbėdamas apie artimiausius Lietuvių išlaikyti Tarybos (LIT) darbus, Valdytojas nurodė, kad svarbiausias šiuo metu uždavinys yra priugančios kartos išlaikymas lietuvių. Viena iš sėkmingiausių priemonių yra tautiškas auklėjimas šeimoje ir mokykloje... Pėridamas prie kitų lietuvišbės išlaikymo problemų LIT Valdytojas išskėlė reikalingą organizuoti Kultūros Fondą... "Ateityje, visos lėšos turėtų būti pagal savo paskirtį koncentruojamos 2-juose Fonduose: Tautos Fonde ir Kultūros Fonde (žiūr. ELTos Biuletenis Nr. 20 š. m. liepos 20 d.).

Jau beveik keturi metai L. K. Fondas gyvuoja šiame krašte ir kiek pajėgia dirba, tačiau platesnės veiklos be savo skyrių, L. Fondas negali išvystyti. Reikia daugiau skyrių, reikia daugiau narių, reikia daugiau lėšų, kad galėtume atsiekti mums statomus uždavinius.

L. K. Fondo Australijos Apygardos Valdyba, apeliuoja į visus Australijos lietuvius remti naujų L. K. Fondo skyrių steigimą, stoti nariais į L. K. Fondą, kurio įnašais, aukomis ar pajamomis iš kultūrinio parengimų didinti L. K. Fondo išteklius.

L. K. Fondo darbo planas ir artimiausi uždaviniai buvo paskelbti 1952 metų "Mūsų Pastogės" Nr. 177 ir "Australijos Lietuvis" Nr. 16(102) L. K. Fondo statutus baigiamas paruošti, ligi šiol vadovaujamas Laikonomis Taisyklėmis priimtomis L. K. Fondo Steigėjų Vokietijoje.

V. Žemkalnis Pirmininkas

J. Valys Sekretorius

NEW OIL DISCOVERIES IN TURKEY

The Turkish Institute for Mineral Research has announced the discovery of new oil deposits in various sections of the country.

They are in addition to deposits already known in East Anatolia.

Well sites have been chosen and machinery is being brought in to exploit the discoveries.

The United States is aiding Turkey in developing its oil resources by supplying equipment and technical advice.

* Estijos kom. partijos laikraštis paskelbė, kad Tallino gyventojas A. Mendes buvo nubaustas 22 metams kalėjimo už tai, kad savo kelnų sagas pasidarė iš gramofono plokštelės, kurioj buvo daina apie Staliną.

* Egipto tiesioginis (bet oficialiai nežinomas) diktatorius yra ne Naguib, bet Nasser. Geriau pasakius, Egipto valdžia yra padalinta tarp jų abiejų. Nasser išvaizda yra tiesiog milžiniška jo ūgis 1,92 metro.

* Neseniai Maskva pranešė užsienio atstovybėms, kad ji panaikina jiems sudėjomis suvaržymus. Pranešė iš anksto Sovietų valdžiai, diplomatai gali vykti į tuos kraštus, kurie iki šiol buvo draudžiami. Būtent, kai kurias Sibiro sritis, vidurinę Aziją ir t.t. Tačiau 20 km. nuo Norvegijos, Suomijos, Turkijos ir Baltijos bei Ukrainos vakarinių sienų sritys lieka draudžiamos.

Koks palengvinimas, prisiminus jog šimtai diplomatų be jokių "leidimų" įtas sritis "išvyko" jau 1939 m. ir dar šiandien "tebevyksta".

* Bonos parlamentas paskelbė, kad birželio 19 dieną, kurią vokiečiai pradėjo sukilimą, yra "vokiečių tautinės vienybės diena" — valstybinė šventė.

* Atominių šnipų Rosenbergų bausmės įvykdymo dieną Paryžiuje vyko masinės demonstracijos prie Amerikos atstovybės ir virto masine antiamerikoniška banga, kurioje buvo ne vien tik komunistai.

Girdėti, kad prancūzai Indokinijoje, kurie kariauja prieš komunistus, yra smarkiai paveikti namiškių "maumuočių suminkštėjimu".

KARALIAUS MINDAUGO INSTITUTAS SVEIKINA J. E. ARK. METROPOLITĄ JUOZAPĄ SKVIRECKĄ

Jūsų Ekscelencija, Karaliaus Mindaugo Istitutas 1953 metais kovo mėn. 5 dieną nutarė pasveikinti Jumis 80 metų amžiaus sukakčiai artėjant.

Visi lietuviai laisvajame pasaulyje šįmet mini Jūsų 80 metų garbingo ir kilniais darbais garsaus amžiaus sukaktį, o mūsų kęčiantį tauta Lietuvoje slapta prisimena Jūsų nueitą kelią Ekscelencijos ir Tėvynės tarnyboje.

Jūsų nuopelnai suorganizavus ir ilgai sėkmingai valdant atgaivintą Lietuvos bažnytinę provinciją, o taip pat profesoriavimas yra visų prisimenami su dėkingumu ir pagarbą.

Ypatingai svarbus ir nenusakomos vertės yra ir pasiliks Jūsų Ekscelencijos kruopščiai ir moksliskai atliktas pirmas viso Šv. Rašto Seno ir Naujo Įstatymo vertimas į lietuvių kalbą.

Šios knygos teikia visiems geros vailios lietuviams įkvėpimo ir jėgų dirbti savo tautai ir žmonijai, o dabartiniais tremties, ir Tėvynėje priespaudos, laikais stiprina jėgas išverti kovoje už laisvę.

Karaliaus Mindaugo Istitutas linki Jūsų Ekscelencijai dar daug metų sėkmingo darbo, o taip pat grįžimo į mūsų visų pasiilgtą, brangią ir išlaisvintą Lietuvą.

P. V. Raulinaitis
Instituto direktorius.

INFORMACIJOS

Iš Pietų Austarlijos Gerųjų Kaimynų Komiteto gautos tokios oficialios informacijos:

Nekilnojamo turto pirkimo reikalai.

Jeigu ne britų pilietis, kuris gyvena Australijoje penkeris metus ar daugiau ir nepadavė pareiškimo pilietybei gauti, negali tikėtis gauti žemės ūkio ministerio leidimo namams bei žemei pirkti. Tuo atveju skaitoma, kad toks asmuo nemano pasilikti Australijoje. Dar neišgyvenusių Australijoje penkių metų piliečių pareiškimai žemės bei namų pirkimo reikalui svarstomi bendra tvarka.

Pavardžių pakeitimas.

Ne britų pilietis, kuris nori pakeisti savo pavardę, turi kreiptis į imigracijos departamentą. Leidimas duodamas tik išimtiniais atvejais, kai įrodoma, kad pavardė yra labai sunkiai ištarima arba sudaro daug nepatogumų jo biznyje ar visuomeniniame gyvenime.

Australijos piliečiams nėra jokių sunkumų pavardę pakeisti. Pareiškimas paduodamas Gimimo, Mirties ir Vedybų Registrui (The Registrar of Births, Deaths, and Marriages) ir pavardės pakeitimas atliekamas labai lengvai.

ADELAIDĖS LIETUVIAMS

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba š. m. spalio mėnesį skelbia rūbų, avalynės ir piniginių vaju, likusiems Vokietijoje mūsų tautiečiams, seneliams, ligoniams, vaikučiams ir našlėms paremti.

Pracitų metų vaju parodė Adelaidės lietuvių duosnumą, už tai iš vargstančių savo brolių susilaukėme gražios padėkos. Tikimės, kad ir šiais metais nebūsime skūpesni.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdybos nariai, per visą spalio mėnesį šeštadieniais nuo 11 iki 13 val. ir sekmadieniais po pamaldų, budės Šv. Juozapo bažnyčios salėje, Pirie Street ir priimins atnešamas aukas.

Šia proga kreipiame į visų Adelaidės lietuviškų organizacijų vadovybes, prašdami savo iniciatyva parinkti aukų ir paskatinti savo narius prie minimos rinkliavos aktyviai prisidėti.

Aukų lapai gaunami pas Apylinkės Valdybos narius.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba

LIETUVIO TREMTINIO TEISMAS ADELAIDĖJE

Spalio 4 dieną, 4 val. po pietų, Excelsior Hall, 17? Flinders Street, įvyks lietuvių tremtinio teismas. Teismo sąstatai: V. Požela, L. Garbaliuskas, Dr. Kun. P. Jatulis, p. Navakienė ir inž. Kmitas. Kaltintojai: V. J. Stasiškis ir J. Kalvaitis. Gynėjai: P. Reisonienė ir Pulgis Andriūšis. Tautiečiai kviečiami dalyvauti.

RUGSĖJO to-sios MINĖJIMAS ADELAIDĖJE

Mūsų Tautos Šventė — Rugsėjo Aštuntoji — paminėta rugsėjo 13 dieną. Minėjimą paruošė Adelaidės Apylinkės Valdyba.

Valdybos pirmininkui V. Čepiauskui atidarius susirinkimą buvo sukalbėta Malda už Tėvynę (Kun. Dr. Jatulis) o išsamią paskaitą skaitė J. Stepanas, ypač pabrėždamas reikalą būti vienigiems kovoje už Tėvynės laisvę.

Meninėje dalyje pirmoji pasirodė solistė G. Vasiliauskienė, padainavusi Vl. Jakūbėno Oi mergyte, K. V. Banaičio — Vai nėra niekur ir A. Kačanausko — Pradalguose. Jai akompanavo L. Paliulienė.

Ištrauką iš Vaižganto raštų su įsijautimu paskaitė Lietuvių Teatro-

Studijos aktorius Vl. Užubalis.

Tautinių šokių grupė pašoko trejetą šokių.

Lietuvių Teatro-Studijos aktorius N. Skidzevičius padeklamavo J. Mikuckio — Kodėl širdis taip virpa ir Nuskrusti dvasia.

Pabaigoje išpūdingai pasirodė vyrų choras Lituania, diriguojamas muz. Vaclovo Šimkaus. Jis sudainavo J. Naujalio — Ant kalno karklai siūbavo, J. Žilevičiaus — Per naktelę šokom ir J. Švedo — Baltos gėlės. Solo dainavo V. Užubalis.

Solistė G. Vasiliauskienė ir vyrų choras sulaukė daug aploдимentų ir buvo priversti padainuoti "bisui".

Lietuviškoji visuomenė gausiai įminėjimą susirinko. Tai džiugus faktas, kad lietuvių širdyse neužgesinamai dega Tėvynės meilės ugnis. *Dalyvis*

SKELBIMAS

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba, š. m. spalio mėn. 4 d. (sekmadienį), tuojau po pamaldų, Šv. Juozapo bažnyčios salėje, kviečia Adelaidės lietuvių bendruomenės susirinkimą.

Dienotvarkė:
1. ALB Tarybos narių rinkimai (pagrindas ALB Krašto Valdybos aplinkraštis)

2. Namų Įsigijimo Komisijos pranešimas,
3. Laisvi pasitarimai.

Visus tautiečius prašome, tam rečiam reikalui skirti bent valandą savo brangaus laisvalaikio ir šiame susirinkime dalyvauti.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba

SPORTAS

FUTBOLAS

Kinija-Australija 0:5

Rugsėjo 5 d. Adelaidėje Australų rinktinė aukštu rezultatu laimėjo prieš Kiniečius.

Kinija-Pietų Australija 2:2

Rugsėjo 8 d. Pietų Australijos rinktinė su Vyties centru A. Kitu priešą parodė aukštos klasės žaidimą, sužadami lygiom. Kitas pasirodė gana puikiai ir vedė žaidimą puolime.

Vytis-Polonia 6:2

Rugsėjo 12 d. Pusfinalinėse rungtynėse dėl Poza Cup Vytis smarkiai sumušė garsiąją lenkų komandą Polonia. Esant puikiam pavasario orui sugužėjo keletas tūkstančių žiūrovų.

Tai antras šiais metais laimėjimas, duodąs Polonijai suprasti, kad ir Vytis gali būti stipresnis už išgarsintą lenkų Poloniją.

Geriausiais sužaidė Kitas, Sadauskas, Langevičius, Sidabras ir Armonas, o be to, pirmą kartą žaidė iš jaunių komandos Petruška, kuris neblogai pasirodė.

Įvarčius pelnė: Kitas 2, Armonas 2, Petruška ir Sabaliauskas po 1. Siom rungtynėm B. Langevičius atvyko iš Iron Knob, S. A.

KREPŠINIS

Taurus-Venta 39:53

Rugsėjo 10 d. Taurus užbaigė žiemos pirmenybių turnyrą pralošdamas Ventai.

Taškų pelnė: Merūnas 17, Alkevičius 10, Petruška 7, Visockis ir Šliužas po 2, Karla I. Geriausiai sužaidė Merūnas su Petruška. Iš dalyvavusių septynių komandų šiame turnyre Taurui atiteko šešta vieta.

Vytis-Estonia

Ir vėl Vytis gražiu santykiu laimi prieš estus vedami žaidimą. Kitas, Gurskis ir Pyragius buvo pavojingiausi prie Estų krepšio. Tvirtas Vyties gynimas neleido Estams šeiminkauti prie mūsų krepšio. Geriausiai sužaidė ir daugiausiai taškų pelnė Kitas 20, toliau seka Gurskis su aštuoniolika taškų, Pyragius vienuolika, Petkūnas 5, Ratkevičius 2 ir Stankevičius 2.

Edas

SMULKŲ SKELBIMAI

Lietuviškai-angliški žodynai (Melborough) ir angliškai-lietuviški, kietais, patvariais viršeliais, kaina su persiuntimu 27/6.

Užsakymus siųsti: Publicitas Co. (Reg.), 267 Angas St. Adelaide, S.A.

Prašomi atsiliepti: Ignas Vaitkevičius, atvykęs į Australiją 1948 m. sausio mėn. iš Muencheno, ir Romanas Arlauskas, gyvenąs Adelaidėje. Ieško: Eduardas V. Šveckas, Muenchen 5, Hans — Sachsstr. 15/III bei Mayinger, Germany.

MELBOURNE, Kensington priemiestyje, arti geležinkelio stoties, parduodamas geras medinis namas, jauki rezidencija; šeši kambariai, virtuvė, įdauja, rūšis, koridorius, patogumai, vonia; garažas. Sklypas 40' x 108', sodas. Kaina 2950 svarų; įmokėti 1250 svarų, kita lengvas išsimokėjimas. Galima pigiai pirkti baldus. Kreiptis: P. V. Raulinaitis, 4 The Ridgeway, Kensington, W. 1, Vic.

AGNES BABICEVOS (buv. valst. Rygos baletto teatro primabalerinos) vadovaujamos BALETO MCKYKLOS MOKINIAI stato baletą BUSHLAND ir CARNIVAL, 1953 m. rugsėjo 19 d., 14 val. ir 20 val., Tivoli Theatre, Grote Street, Adelaide. Pelnas skiriamas Somertono Invalidų Vaikų Namams.

Bilietų kainos: 8/-, 6/- ir 4/-. Vaikams dienos metu pusė kainos.

Prašomas atsiliepti Vytautas Burokas, atvykęs į Australiją 1949 m. 1. 15? 15-tu transportu Rašyti: P. Snarskis 57 May St. Woodville West

Paieškomas Vytautas Dargužis kilęs iš Voveriškių km. Šiaulių aps. Jis, ar žinantieji jo adresą, prašomi pranešti šiuo adresu: Juzė Zulienė, Aquinas College, Manning Park. W. A.

Kas turite parduoti Viktoro Gailiaus VOKIŠKAI-LIETUVIŠKĄ ŽODYNĄ prašome pasiūlyti AL Redakcijai.

PRITYRUSI MOTERIS — DAILININKĖ reikalinga keramikos fabriku. Geras atlyginimas (£21-£15).

Kreiptis: 854 Punchbowl Rd., Punchbowl, NSW, arba skambinti UX 3753.

Mokslo naujienos (Atkelta iš 5 psl.)

tuomet susidaro daugiau lietaus bei sniego.

Vadinasi, anglies dvideginio dujos, apsiausdamos debes, trukdo sniegui ir lietu.

(Nepr. Liet.)

DVASINIŲ BEI KULTŪRINIŲ VERTYBIŲ BEIEŠKANT (Atkelta iš 1 psl.)

nimas, įvertinimas, jų prasmės supratimas ir mokėjimas naudotis dvasiniu bei kultūrinio lobynu, paliktu mums mūsų tautos gyvastų išlaikyti.

Kiekvienas mūsų nesam pasaulis sau. Visi mes sudarom nedalomą vienetą. Kaip mūsų visuomenės dalis, mes esam mūsų Tautos dalis. O ta tautos dalis negali būti skaldoma, silpna, dvasiniai paliegius, kosmopolitiškumu žalojama. Mes esam ir privalom būti vienas kito reikalingi. Mes vienas kito reikalingi išlaikyti savo tautos prigimtį, jos dvasines bei kultūrinis vertybes ir jomis dalytis.

Kai esam alkani, mes patys ieškom maisto, o ne maistas mūsų. Lygiai, jausdami dvasinį alkį — patys ieškome dvasinio peno savo specifinei lietuviškai vidinei būsenai patenkinti. Atrodo, suprantama, — kitaip ir būti negali. Ar tikrai taip yra? Vietoje atsakymo, pažvelkim į mūsų gyvenimą.

Netolimon praėitin nuėjęs mūsų gyvenimts Vokietijoje rodo žymių, kad mes viskuo sielojomės, kas buvo palikta apleidžiant Tėvynę. Tragiška vakarykštė diena ir visiškai neaiškus rytojus mus glaudino vidiniai, nežiūrint, kad fiziniai mes buvome per daug suglaudinti. Vispusiški nepritekčiai ir nužmoginimas, mus darė geresniais žmonėmis. Kiekvienas tautinis minėjimas virsdavo tautine manifestacija; didesnis ar mažesnis mūsų menininkų pasirodymas darydavosi švente: laikomos paskaitos — domino; mokyklos, gimnazijos veikė pilna švietimo prasme, Jaunimas troško šviesos, tėvai jautė pareigą vaikams duoti kaž ko daugiau, — ne vien duonos riekę su storiau pakteptu sviestu. Stoka pinigų, stoka draubūžių ir tinkamesnių mokslo siekiančiam jaunimui patalpų, nebuvo kliuti mi citi prie dvasinio peno. Koncertai

buvo geri, nors ir "daržinėse". Vaidinimai buvo geri, nors tikrųjų mėgėjų išpildomi. Laikraščius, knygas graibstėm, nes troškome savo žodžio. Teisybė, kartais mokėjom ir "pasipešti" ir savo pavydą bei neapykantą vienas kitam parodyti. Bet tai dėjosi tada, kai gyvenom per daug suglaudinti, kai vienas kitą per daug arti ir dažnai matėm. Nežiūrint to, mes neturėjom nei "dingusių kartų", nei pasinešusių dingti. Tada niekam nekildavo klausimas ar senesnioji karta supranta jaunesniąją ir ar jaunesnioji karta savo likimu kuo skiriasi nuo senesnės. Niekam nekildavo klausimas dėl dviejų kartų pažiūrų į Lietuvos praetis ir gyvenamosios dabarties supratimą. Kiekvienam buvo aišku, kad jaunesnioji karta yra ar bus tęsėja pirmosios. Senesnioji, teisingiau vyresnioji, karta stengėsi įkvepti ty vertybių pažinimą, kurios būtinios tautinį ir kultūrinį tęstinumą išlaikyti. Tai buvo naturalus žinojimo, patyrimo bei dvasinių vertybių perdavimas to gauti norintiesiems.

Štai mes esame čia — laisvi nuo stovyklų, laisvi nuo bendro katilo; smaguriaujam pagal savo skonį. O kas toliau? Kur mūsų ankstyvesnis veržlumas į mokslą? Kur mūsų dvasinio peno troškulys? Kur tie skaitlingi klausytojai ir žiūrovai mūsiškių meninių pasirodymų progomis? Kur dingio pagarba mūsų siems kultūrininkams bei menininkams? Kur dingio lietuviško žodžio graibstytojai? Pagaliau, kur dingio gimtoji dorybė — pastangos tautinį ir kultūrinį tęstinumą išlaikyti?

Mokslo troškulys tapo pinigų troškuli. Dvasinis penas keičiamas į medžiaginį. Koncertai, paskaitos, visuomeniniai bei kultūriniai subuvimai tampa tik saujales "prisiekusiųjų" lankytojų prievole ar būtinybe. Kul-

SAVIEJI PAS SAVUOSIUS!

LIETUVIŠKA SKALBYKLA

ADELAIDĖJE

priima skalbti visų rūšių skalbinius. Verta įsidėmėti, kad:

- *) mūsų kainos žemesnės negu ši-tur;
- *) darbas atliekamas garantuotai švariai;
- *) skalbiniams nevartojami joki chemicalai, kurie "suėda" baltinius a kitokius skalbinius.

Pristatyti:

35 Cator Street, Hindmarsh. (važiuoti iš City troleibusu Port Adelaidės kryptimi iki 9 sustojimo arba Findon tramvajum iki John Street — sustojimo). Nuo abiejų sustojimų Cator Street arti.

Dėl pristatymo taip pat galima tartis telefonu LU 5827 — kalbėti lietuviškai!